

DRAUGAS

PERIODICALS
June 15, 2004
Vol. XCV

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ANTRADIENIS - TUESDAY, BIRŽELIO - JUNE 15, 2004

95-IEJI METAI

*****MIXED ADC 606
557 P1 GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 06-14-04

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

95th ANNIVERSARY

Nr. 114
Kaina 75 c.

Šiame
numeryje:

Bicūlystė

Sveikatos klausimais.
2 psl.

Gedulas, bet su viltimi.
Po 50 metų.
3 psl.

Šv. Kazimiero
bažnyčia 400 metų.
4 psl.

„Draugo lietuviukai“.
5 psl.

Varputėnų senasis
dvaras atgija.
6 psl.

Ekspedicija į Sibira.
7 psl.

Atšaukiamas koncertas.
Svarbūs svečiai XII
tautinių šokių šventėje.
8 psl.

Sportas

* „Cyber Team Faresin“ komandai atstovaujantis Dainius Kairėlis sekmaadienį laimėjo trečiąjį Italijoje vykstančių 34-ųjų „Giro d'Italia“ jaunimo (iki 23 metų amžiaus) dviratininkų lenktynių ratą. Lietuvos dviratininkas 158,2 km nuotolį įveikė per 3 valandas 36 minutes ir 16 sekundžių aplenkė rato prizininkais tapusius italus — Domenico Loria bei Claudio Masnado.

* Pirmadienį Šventojoje antrosiose parengiamosiose rungtynėse Lietuvos olimpinė vyrų krepšinio rinktinė 74:58 nugalėjo Europos pirmenybėms besirengiančią jaunimo (iki 20 metų) komandą. 15 taškų olimpiečiams pelnė Donatas Slanina. Jaunimo rinktinės gretose sėkmingiausiai žaidė Renaldas Seibutis ir Michailas Anisimovas, pelnę atitinkamai 8 ir 7 taškus.

* Marcinkonyse ir Druskininkuose vyko Lietuvos orientavimosi sporto čempionatas, kuriame varžėsi beveik 400 sportininkų. Vidutinėje trasoje tarp moterų nugalėjo Vilma Rudzinskaitė (Panevėžio „OK Levuo“). Vyrų varžybose pergalę šventė Paulius Kudriavcevas (Plungės „OK Versmė“).

Naujausios žinios

* Teismas nutarė atnaujinti žuvusio parlamentaro našlės bylą dėl kompensacijos.
* Per autobusų avariją Kroatijoje sužeista lietuvė jau daugiau kaip mėnuo komos būsenoje.

* Minske prieštarigai vertinami Lietuvos prezidento rinkimų pirmojo rato rezultatai.

* Maisto prekės Lietuvoje ir Latvijoje pernai buvo tarp pigiausių Europoje.

Prezidento rinkimų antrajame rate — V. Adamkus ir K. Prunskienė

Kazimiera Prunskienė ir Valdas Adamkus. Valdo Kopūsto (ELTA) nuotr.

Vilnius, birželio 14 d. (BNS) — Lietuvos rinkėjams nepavyko išrinkti valstybės vadovo pirmajame prezidento rinkimų rate, todėl birželio 27-ąją antrajame ture susirungs kandidatą baigęs prezidentas Valdas Adamkus ir parlamentare Kazimiera Prunskienė.

Vyriausios rinkimų komisijos (VRK) naujausiais duomenimis, už 77-erių metų V. Adamkų balsavo 30,75 proc. rinkėjų.

VRK duomenimis, už 61-erių K. Prunskienę balsavo 21,38 proc., buvusį vyriausiąjį euroderybininką 41-erių Petrą Auštrevičių — 19,32 proc., socialinės apsaugos ir darbo ministrę 44-erių Viliją Blinkevičiūtę — 16,62 proc., laikinąjį Seimo pirmininką 66-erių Česlovą Jurseną — 11,92 proc. rinkėjų.

V. Adamkus laimi prezidento rinkimus didžiausiosios miestuose, antra — K. Prunskienė.

V. Adamkus lenkia K. Prunskienę Kaune, pirmąja Vil-

niuje, Klaipėdoje, Panevėžyje ir Šiauliuose.

K. Prunskienė tvirtai laimėjo Vilniaus rajone, kur V. Adamkus tik ketvirtas. Visaginė už K. Prunskienę balsavo net 71,33 proc. visų balsavusiųjų.

Nedaug rinkėjų išgirdo nušalinto nuo prezidento pareigų Konstitucijos pažeidėjo Rolando Pakso šalininkų raginimus išbraukti balsavimo biuleteniuse visus kandidatus ir įrašyti R. Pakso pavardę.

Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) pirmininko Zenono Vaigausko teigimu, sekmadienį, balsuodami dėl prezidento, rinkėjai sugadino maždaug 3 proc. biuletenių.

Ankstesniuose prezidento rinkimuose sugadintais būdavo pripažinti apie 1,5 proc. biuletenių.

Z. Vaigausko nuomone, sugadintų biuletenių buvo mažiau, nei galima buvo tikėtis po R. Pakso šalininkų raginimo,

dėl to, jog R. Pakso iš esmės paragino balsuoti už Kazimierą Prunskienę.

Likus trims dienoms iki balsavimo R. Pakso įvardio buvusią premjerę K. Prunskienę kaip galimą jo darbų tęsėją.

K. Prunskienė žurnalistams teigė, jog antrajame rinkimų rate tikisi „ryžtingesnės“ R. Pakso paramos.

Laikinas prezidentas Artūras Paulauskas nesistebi prezidento rinkimų rezultatais ir teigia, kad jie nebuvo labai netikėti.

„Dėl antrojo finalinio visą laiką buvo abejonių ir K. Prunskienė buvo tarp tų kandidatų, kurie gali patekti į antrą ratą, susiklosčius tam tikrai situacijai. Rolando Pakso parama čia, matyt, buvo ne paskutinėje vietoje“, sakė laikinasis prezidentas.

Paklaustas kurį kandidatą A. Paulauskas ir jo įkurta Naujoji sąjunga ketina paremti an-

trajame rinkimų rate, laikinasis prezidentas neįvardijo.

Jo manymu, žmonės į prezidentus turėtų „pasirinkti sąžiningą, patriotiškai nusiteikusių žmogų, turintį patirties“, tačiau nepatikslingo, ar toks asmuo yra V. Adamkus.

Tuo tarpu valdantiosios Lietuvos socialdemokratų partijos vadovas premjeras Algirdas Brazauskas „neblogas“ vadina prezidento rinkimų rezultatus.

Prezidento rinkimuose socialdemokratų iškeltas laikinasis Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas užėmė paskutinę penktąją vietą. A. Brazauskas teigė, jog ji „nelabai nustebino“ rezultatai.

„Tai buvo žmogaus, o ne partininko rinkimai. Mūsų kandidatas galėjo gauti daugiau balsų, bet mane rezultatai nelabai nustebino“, pažymėjo jis.

Antrasis prezidento rinkimų ratas numatytas birželio 27 dieną.

Gedulo ir vilties dieną Seime raginta reikalauti atlyginimo iš Rusijos

Vilnius, birželio 14 d. (BNS) — Pirmadienį Seime surengtame iškilmingame posėdyje masinių Lietuvos gyventojų trėmimų į Sibirą pradžiai paminėti laikinasis parlamento vadovas Česlovas Juršėnas ragino pasimokyti iš okupacijos patirties, tremtiniai — ryžtingiau derėtis su Rusija dėl sovietų okupacijos žalos atlyginimo.

„Vis nenutylančios kalbos apie 'elitą' ir 'runkelius' sakyčiau yra savotiški anos 'klasių kovos' atgarsiai, galimas dalykas net gudriai pametami iš kitur“, sakė Č. Juršėnas, pažymėjęs, jog tuomet trėmusius su vietos kolaborantų pagalba vykdžiusiems okupantams pavyko sukirti tautą, sukelti pavydą dėl kaimyno turto.

Apžvalgininkai pastebi, jog Rolando Pakso veikla ir jo nušalinimas nuo prezidento pareigų suskaldė visuomenę, ir tai atsi-

spindėjo sekmadienį vykusiu Europos parlamento ir prezidento rinkimų rezultatai.

Posėdyje kalbėjęs visuomeninės Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininkas parlamentaras Povilas Jakucionis apgailestavo, jog valdžia neskiria pakankamo dėmesio tremtiniais bei ragino ryžtingiau derėtis su Maskva dėl okupacijos žalos atlyginimo.

„Žmonės, kurie visą savo gyvenimą kovojo dėl teisybės ir dėl laisvės, yra nusivylę matydami tik pinigų galia. Mes pasigendame savo valstybės dėmesio rūpesčio. Ji dažnai palieka mus vienišius kovoje dėl duonos kąsnio, ar dėl sveikatos, kuri liko Sibire“, sakė P. Jakucionis.

Žalos atlyginimas palengvintų tremtinių ir politinių kalinių gyvenimą, bet vyriausybė jos iš Rusijos menkai tereikalauja“, pažymėjo jis.

Tūkstančius žuvusių ir nukentėjusių tautiečių tylos minute pagerbė tremtinių ir politinių kalinių organizacijų nariai, Garbės sargybos kuopos kariai. Mykolas Ambrazas (ELTA) nuotr.

Apkaltos R. Paksui priešininkai ir šalininkai susitiks Europos Parlamente

Vilnius, birželio 14 d. (BNS) — Rinkimus į Europos parlamentą Lietuvoje laimėjo populistinė milijonieriaus Viktoro Uspaskicho vadovaujama Darbo partija. Tokiu būdu, apkaltą prezidentui Rolandui Paksui rėmus buvęs Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis ir jai kategoriškai prieštaravęs parlamentaras Rolandas Pavilionis dirbs Europos Parlamente.

Išankstiniais duomenimis, pastarasis susikaučiavęs pirmumo balsus Liberalų demokratų partijos sąrašą, pakilo iš antros ir pirmą vietą ir iškovojo vienintelį partijai atitekusį Europos parlamento nario mandatą.

Penki Darbo partijos iškovojo mandatą atiteko ekonomistai Onai Juknevičienei, Nepriklausomybės akto signatarui verslininkui Arūnui Degučiiui, Seimo kanceliarijos patarėjai Danutei Budreikaitėi, Pasaulio Banko finansuojamo Lietuvos sveikatos projekto Kauno apskrities vadovė Jolantai Dičkutei bei verslininkui Aidui Gedvilui.

V. Landsbergis kandidatavo opozicinės Tėvynės sąjungos sąrašą numeriu pirmu. Kartu su juo į Briuselį, tikriausiai kandidatų sąrašą pakilusi buvusi Europos reikalų ministrė Laima Andrikienė.

Europos Parlamento mandatą iškovojo parlamentinio Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkas socialdemokratas

Viktoras Uspaskichas džiaugiasi pergalė. Tomo Černišovo (ELTA) nuotr.

Aloyzas Sakalas, anksčiau vadovavęs Prezidentūros skandalingai tyrusiai Seimo komisijai.

Mandatą taip pat iškovojo pirmuoju numeriu socialdemokratų kandidatų sąrašą įrašytas užsienio reikalų viceministras Justas Paleckis.

Europarlamentaro mandatą iškovojo ir Kazimiera Prunskienė, kuri sekmadienį vykusiuose prezidento rinkimuose užėmė antrą vietą ir varžysis dėl valstybės vadovo posto antrajame rate.

Jeigu K. Prunskienė atsikvies europarlamentaro mandatą, teisę važiuoti į Briuselį gaus antruoju numeriu Valtiečių ir Naujosios demokratijos partijų kandidatų sąrašą įrašytas parlamentaras Gintaras Didžiokas.

Europarlamentarų mandatą taip pat iškovojo buvęs Klai-

pedos meras ir ūkio ministras Eugenijus Gentvilas bei ekonomistė Margarita Starkevičiūtė. Jie buvo iškelti opozicinės Liberalų ir centro sąjungos sąrašą.

Sekmadienį vykusiuose Europos Parlamento rinkimuose septynios partijos peržengė 5 proc. balsų ribą, leidžiančią dalyvauti skirstant mandatus, bet tik šešios ir juos realiai pretenduoja.

Mandatų negaus Lietuvos lenkų rinkimų akcijos ir Lietuvos rusų sąjungos susivienijimas „Kartu mes jėga“, įveikęs 5 proc. ribą, bet surinkęs mažiausią balsų iš kitų septynių partijų.

5 proc. balsų ribos neįveikė Naujoji sąjunga, kuri gavo 4,85 proc. rinkėjų balsų, taip pat partija „Lietuvos krikščionys demokratai“, Nukelta į 7 psl.

Rinkimų rezultatai didesnis įtakos Lietuvos ekonomikai neturės

Vilnius, birželio 14 d. (BNS) — Sekmadienį Lietuvoje vykusiu prezidento ir Europarlamento rinkimų rezultatai neturėtų daryti tiesioginės įtakos Lietuvos ekonominei politikai, teigia žinovai.

Lietuvos laisvosios rinkos instituto (LLRI) viceprezidentas Remigijus Šimašius teigimu, nė vienuose rinkimuose politinė nesistengė išryškinti savo skirtumų, pabrėžė visų žmonių tikslų gynimą.

„Socialinės problemos taip pat buvo mažai paliestos. Tai, kas paskelbta, buvo labiau susiję su reklaminiiais šūkiais, o ne rimtais ketinimais“, sakė R. Šimašius.

„Aš esu nustebintas, kad vi-

sos rinkimuose dalyvavusios politinės jėgos nemėgino įvardyti Lietuvoje egzistuojančių problemų — tai ir prasta teisėtvara, ir didelės biurokratinės kliūtys, prastai surenkamas biudžetas, auganti emigracija.

Buvo tik trumpalaikis žaidimas ir kitų kritika, o ne teiginiai apie naują valstybės viziją“, sakė banko „Nord/LB Lietuva“ vyriausiasis finansų žinovas Rimantas Rudzkiš.

„Tai, kad į antrąjį prezidento rinkimų ratą pateko liberalios krypties atstovas Valdas Adamkus ir radikalesnių socialdemokratinių pažiūrų Kazimiera Prunskienė, yra didžiausia priešprieša, kokia galėjo būti“, pabrėžė R. Šimašius.

Tėvynės sąjunga remia V. Adamkų

Vilnius, birželio 14 d. (BNS) — Opozicinė Tėvynės sąjunga nesigaili prezidento rinkimuose rėmus buvusį vyriausiąjį euroderybininką Petrą Auštrevičių, o antrajame rinkimų rate žada paremti Valdą Adamkų.

„Tikrai nesigailime. Manome, kad P. Auštrevičius, kaip pirmą kartą dalyvaujantis rinkimų kampanijoje, pasirodė tikrai sėkmingai. Mūsų planui pasiekti, kad antrajame rinkimų rate dalyvautų V. Adamkus ir P. Auštrevičius, iki sėkmės pritrūko labai nedaug“, sakė TS vadovas Andrius Kubilius.

Pasak A. Kubiliaus, antradienį vyksiančiame Tėvynės sąjungos prezidento posėdyje planuojama galutinai apsispręsti dėl paramos V. Adamkui.

A. Kubiliaus nuomone, V. Adamkaus varžybos su K. Prunskiene bus nelengvos. „Norėčiau tikėtis geros pabaigos, bet neįsivaizduoju šiandien prognozuoti. Labai daug panašumų ir praėjusius rinkimus“, sakė A. Kubilius.

Jis pridūrė, kad „toks vaizdelis, kai prezidentė — K. Prunskienė, o premjeras — V. Uspaskichas, panašus į košmarą“.

Jurij Borisov teks stoti prieš Lietuvos teisimą

Vilnius, birželio 14 d. (BNS) — Generalinė prokuratūra Vilniaus miesto 2-ajam apylinkės teismui pirmadienį išsiuntė bylą dėl galimų Rusijos piliečio, verslininko Jurij Borisov grasinimų tuometiniam prezidentui Rolandui Paksui.

Teismui perduota 10 tomų medžiagos, pranešė Generalinės prokuratūros atstovas spaudai.

Įtariama, kad R. Pakso rinkimų kampanijos dosniasias rėmėjas J. Borisov, šantažuodamas ir veikdamas tiesiogiai bei per tuometinį prezidentą patarėjų Remigijų Ačą ir verslininką Algirdą Drakšą, siekė oficialaus posto Prezidentūroje, konkrečiai — visuomeninio prezidento patarėjo.

Praėjusią savaitę J. Borisov buvo pateiktas, patikslintas įtarimas pagal visą tyrimo metu surinktą informaciją.

Generalinė prokuratūra išteisininį tyrimą atliko dėl nusikalstamos veikos, numatytos Baudžiamojo kodekso 287 straipsnio 1 punkte — grasinimo valstybės tarnautojui siekiant atlikti veiksmus savo naudai.

Už šį nusikaltimą įstatymas numato baudą arba areštą, arba laisvės atėmimą iki dvejų metų.

Generalinė prokuratūra šį išteisininį tyrimą pradėjo pernai lapkritį, gavusi iš Valstybės saugumo departamento medžiagos, kurioje yra duomenų apie J. Borisov veiksmus prieš tuometinį prezidentą R. Paksą.

„Neteisinga šita byla. Demokratinėje valstybėje su politiniais oponentais nedera šitaip atvirai ir begėdiškai susidoroti.

Juo labiau, kad aš ne oponentas ir ne politinis.

Anksčiau aš maniau, kad prokuratūra gauda nusikaltėlius, o dabar matau, kad prokuratūra užsiima tuo, kad stiprintų valdžią ir kovoja su tais, kurie yra lyg ir valdžios oponentai. Aš nusivyliau šiuo teisėtvarkos organu“, sakė J. Borisov.

Kaltinamąjį teisme ginti ketina advokatas Adomas Liutvinskis.

„Tikiuosi, aišku, aš geriausio, tikiuosi, kad teisingumas nugalės. Aš taip myliu šią šalį, kad negaliu net sau leisti galvoti, kad neteisėbė nugalės“, teigė J. Borisov.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

Neturi duonos — valgyk pyragą

IONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

Taip alkanams patarė sveikatos Prancūzijos karalienė, kuriai buvo nukirsta galva. Dabar tą patį pataria lietuvių dantimis besirūpinantieji, nurodant vartoti dantų pastą su fluoru (kitokios čia nėra) — jos tuteles kainuoja 12.85 dol., kada mūsų kaimas stokoja dantų šepetėlių.

Kaimo dantų priežiūra dar yra balanų — dūmės pirkios gadinėje ir jam siūloma žibalinė lampa bei normali pirklia. Tas nepada, nes per ankstyva yra tokia pasiūla. Tik laikui bėgant, kišenei pilnėjant ir ryžtui — apšvietai gausėjant, apsi-tvarkoma gyvenime.

Taip sutvarkys ir kaimas savo dantis, kai pajėgdamas įsigyti dantų šepetėlius visi iki vieno, nuo mažiausio iki baltagalvio, ims valyti savo dantis po kiekvieno valgio su šepetėliu ir vandeniu. Dar ir rytais ant tuščios bei vakare einant gulti taip elkmės. Pastą naudos, kai ją

įsigyti pajėgs. Pavalgius suvalgytas obuolys atstoja šepetėlių dantų valymą per 3 minutes.

Praktika rodo, kad taip valant dantis, jų smegenis ir liežuvį, išvengiame daugelio dantų negyvybių, įskaitant dantų smegenų uždegimą. Pajutus skausmą, valomasi triskart ilgiau vienuodu stiprumu. Bent kartą metuose dantų gydytojas patikrina dantis, nuvalo akmenis, užlopo plyšius...

Buvo tartasi su Lietuvių fondo atstovu dėl Lietuvos mokyklų vaikų aprūpinimo dantų šepetėliais. Pažadas taip ir liko pažadu. Skatinami visi čia esą sūsti šepetėlius savo namiškiams, gimnastams ir savo mokykloms.

Išsina, kad vien pasiūlymas dantų pastos vietoje vandens reikalo nepagerina, kai tokia pasiūla neįgyvendinama, stoko-jant lėšų. Už tai tokios stokos vandeninis padengimas yra būtina gėrybė — tik visuotiniai jai reikiama naudokimės. Sėkmės.

Konferencija apie alkoholizmą

Balandžio 21 d. socialiniams darbuotojams, alkoholizmu sergančiųjų šeimos nariams ir visiems, kuriems rūpi ši negalia, Vilniaus pal. J. Matulio parapijoje buvo surengta konferencija, kurios metu ieškota atsakymų į klausimus: kaip atpažinti alkoholizmo ligą, kaip ji progresuoja? Kaip paskatinti jos pažeistą žmogų žengti gijimo keliu? Kokie yra išsivadavimo iš jos būdai? Konferenciją organi-zavo Seneca House fondas (JAV) ir Vilniaus arkivyskupija.

Konferencijos metu dalytasi ne tik teorinėmis žiniomis, bet ir giliai išgyventa asmenine patirtimi, nurodyti konkretūs pagalbos būdai, kurie itin svarbūs norint padėti sergančiam alkoholizmu. Parapijos klebonas kun. Aušvydas Belickas, pasveikinęs konferencijos dalyvius, trumpai pasidalijo išvalgo-mis apie alkoholizmo problemas Lietuvoje.

Pirmąjį pranešimą „Alkoholizmas kaip alergija“ skaitė Vilniaus priklausomybių ligų centro socialinis darbuotojas, ilgą laiką gyvenęs JAV, Antanas Balsys. Pasak pranešėjo, per pastaruosius 50 metų pasikeitė požiūris į alkoholizmą — jis pradetas laikyti liga, kai anksčiau jį žiūrėta kaip į nuodėmę, silpnę, nukrypimą ar valios neturėjimą. Pakitęs požiūris padeda ligonį gydyti, o ne kaltinti ar moralizuoti. Pripažinimas, kad sergi ir esi alkoholis, — vienas esminių žingsnių tam, kad būtų galima pradėti gydymą ir tikėtis pasveikimo. Pranešėjo nuomone, vienareikšmiu atsakymu, ar ši liga paveldima, kol kas nėra. Itakos, regis, turi ir psichologinės, ir genetiškai nulemtos prieodos. Susirgus šia liga, iš esmės keičiasi asmenybė: mintys pradeda nuolat sukintis apie svaigalus, atsiranda problemų šeimoje, darbe, jos vis didėja ir kartojasi, sutrinka sveikata, kyla depresija, beje-giškuoju jausmas ir pan. Vienas pagrindinių pagalbos būdų — padėti suprasti, kad žmogus serga, ir tinkamai paskatinti

ieškoti specialistų pagalbos, padėti surasti anoniminių alkoholių (AA) grupes, kurių Lietuvoje jau yra per šimtą.

Priklausomybių ligų specialistė Janina Manžiurienė apie alkoholizmą kalbėjo kaip apie šeimos ligą. Susirgus viename šeimos nariui šia liga, kenčia visa šeima. Pranešėja atkreipė dėmesį, kad padėti suprasti šią ligą visų pirma reikia visiems alkoholio šeimos nariams. Psichiatras-psichoterapeutas dr. Valius Sruoga pažvelgė į alkoholizmą psichiatro žvilgsniu. Jis kalbėjo apie įvairius amžiaus tarpsnius (nuo vaikystės) ir slypinčius pavojus, susiklosčius tam tikroms aplinkybėms, susirgti įvairiomis, ne tik alkoholizmo, priklausomybėmis. Patirtis rodo, kad du trečdaliai alkoholizmu sergančių ligonių gali pasveikti, vienas trečdalis, deja, miršta.

Klinikinio socialinio darbo specialistas Gabrielius G. Kajakas, apibendrinęs savo ilgą metų darbo patirtį, aiškino, kaip artimieji turėtų suteikti pagalbą ligoniui ir paskatinti jį pradėti gydymą. Išsamiai pranešime aprėpė ir ligos priežastis, ir simptomus, ir išieities būdus. Svečias pateikė puikų tinkamą įsiterpimo pavyzdį, kai Betty Ford (JAV prezidento žmonos, 1970 m.) artimieji jautriai paskatino ją pradėti keisti savo gyvenimą ir sutikti gydytis.

Kun. Edvardas Minkevičius su konferencijos dalyviais pasidalijo išvalgomis apie tai, kas gali pastumti į alkoholizmą, kokie galimi pagalbos būdai, kokios kliūtys atsiranda pradėjus gydymą, kaip įmanoma išgyti ir kas yra sunkiausia kopiant iš dugno. Vilniaus priklausomybių ligų centro socialinis darbuotojas Albinas Šnypas pristatė „Dvylikos žingsnių“ programą, supažindino su jos atsiradimo JAV ir Lietuvoje istorija, pasidalijo asmenine patirtimi.

BŽ, 2004 m. Nr. 9

Veiklios visuomenininkės Floridoje. Iš kairės, St. Petersburg, FL, LB apylinkės pirm. Vida Meiluvienė, LB Floridos apygardos pirmininkė Loret Kynienė ir St. Petersburg Lietuvių klubo pirm. Angelė Karnienė.

Elvyros Vodopalienės nuotr.

DOVANA KMU ORTOPEDIJOS IR TRAUMATOLOGIJOS KLINIKAI

DŽIULIETA KULVIETIENĖ

Kauno medicinos universiteto Ortopedijos ir traumatologijos klinikoje lankėsi svečiai iš JAV: Robertas Duda — Amerikos lietuvis, buvęs JAV karo aviacijos pareigūnas, Ginger Houghton — slaugytoja anesteziologė, dirba New Yorko valstijos St. Peters ligoninėje. Prieš keletą metų Robertas ir Ginger atvažiavo į Lietuvą atsi-tiktinai. Robertas Duda ieškojo savo lietuviškų šaknų. Likimas suvedė su KMU klinikų medikais, išgirdo ir pamatė, kokia nelengva Lietuvos medicinos padėtis, nutarė teikti labdarą ir pagalbą. R. Duda ir G. Houghton jau atvežė daug įvairiausių labdaros visai Lietuvai, ne tik KMU klinikoms. Jie važiuoja į senelių, vaikų namus. Lankosi visur, kur tik reikalinga, įmanoma ir tikslinga jų pagalba. Organizuoja renginius, koncertus vaikams. Jų vežama labdarą sudaro medicininės ir slaugos priemonės. Per metus į Lietuvą atvažiuoja vieną — du kartus. Ir visą laiką ne tušiomis, o paskui pačių sukratus konteinerius su labdara. Robertas ir Ginger patys prižiūri ir stengiasi, kad kiekvienas gautų tai, ko jam labiausiai reikia. R. Duda ir G. Houghton yra gavę Lietuvos prezidento V. Adamkaus padėkos raštą, KMUK administracijos padėkos raštus. Šio vizito metu Robertas ir Ginger daug laiko skyrė KMU Ortopedijos ir traumatologijos

klinikai.

R. Duda ir G. Houghton žino, kad ortopedija labai brangi medicinos šaka, kaip ir chirurgija. Pastaraisiais metais pasaulio naujausios technologijos akivaizdžiai pažengė į priekį. „Norime neatsilikti, bet mes dar nesame tokie turtingi, kad visa kas naujausia, gale-tume įsigyti patys“, — sako KMU Ortopedijos ir traumatologijos klinikos gydytojas ortopedas dr. R. Gudas. Dr. R. Gudas yra Artroskopijos chirurgų sąjungos prezidentas (sporto traumatologija), su Lietuvos valstybine ligonių kasa veda derybas ir tikisi, kad nuo ateinančių metų visi implantai bus kompensuojami. Pavyko įrodyti rezultatais ir statistika, kad yra būtinos tokios operacijos, profesionalai ir traumas patyrę žmonės nebus palikti likimo valiai, jiems nebereiks vyktyti operuotis į kaimynines šalis.

Sporto traumatologijos pasiekimai lydimi naujausių modernių implantų. R. Duda ir G. Houghton parūpino KMU Ortopedijos ir traumatologijos klinikai implantus, įvairius sraigtus, kryžminių raiščių rekonstrukcijai reikalingų priemonių. Ir sportininkams profesionalams, ir aktyviems žmonėms gavus raiščio traumą ar sąnario kremzlės pažeidimą, be sudėtingos rekonstrukcinės operacijos grįžti į savo buvusį fizinio aktyvumo lygį yra neįmanoma. Minėti implantai Lietuvoje dar

nėra kompensuojami. Įmanoma juos gauti, bet jie yra labai brangūs ir ne visi gali juos nusipirkti. Svečiai iš JAV suteikė galimybę šiuos implantus naudoti ir parodė, kokius gerus rezultatus galima pasiekti jų pagalba.

Įvairiausi įtvarai, ortopediniai ramentai, vienkartinės priemonės — šiuo daiktų jau keletą metų KMU klinikoms parūpina R. Duda ir G. Houghton. Jie patys tvarko labdarą, dirba sukurę savo sistemą. Dirba su malonumu, nes gali padėti kitiems.

Jei Robertas ir Ginger sužino apie pacientą, kuriam neįmanoma padėti Lietuvoje, sudaro jam galimybes išvykti į JAV ir gydytis nemokamai. Gegužės 16 dieną, kartu su Robertu ir Ginger, didelėmis jų pastangomis, į JAV operacijai išvyko Lietuvos dainininkas Petras Kazlauskas.

Ginger Houghton neturi lietuviškų šaknų, bet pamilo Lietuvą iš pirmo žvilgsnio, tik pamatęs. Taip pat ir jos žmonės, todėl padeda jauniems medikams stažuoti Amerikoje metu. Stažuodamiesi JAV, KMUK gydytojas Laimutis Škikas ir dr. Rimtautas Gudas patyrė Roberto ir Ginger rūpestį.

Robertas ir Ginger sako, kad jie nemėgsta situacijų, kai tik duodi ir duodi, o žmogus prie to pripranta ir nieko daugiau pats nebedaro, nes niekuo nebereikia rūpintis. Pradėdami teik-

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.
Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.			
	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant i Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu			
	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu			
	\$55.00		

Vyriausio redaktorė — Danutė Bindokienė
Administratorius — Valentinas Krumpelis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.
- El-pastas: administracija@draugas.org
redakcija@draugas.org
rasine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

ti labdarą jie sakė: „Mes jums padėsime atsistoti ant kojų, o po to jūs jau turit rūpintis ir dirbti patys“.

„Jis tiesų viskas taip ir vyksta. Jie mato, kad mes labai stengiamės“, — sako dr. R. Gudas, kuris, stažuodamasis Amerikoje, susipažino su JAV labdaros sistema, pamatė, kaip vykdoma ši veikla.

Donorystė ortopedijoje — dar visiškai neišsprendta problema Lietuvoje. Amerikoje ji egzistuoja jau 30 metų. Remdamiesi JAV patirtimi, KMUK pradėjo ir šiandien jau turi donorystei bei tolesniam ortopedijos vystymuisi geriausias sąlygas Lietuvoje. Remdamiesi JAV patirtimi, KMUK ortopedai metus laiko dirba kryptingai ir gali pasidžiaugti, kad viską gali atlikti, kas yra daroma JAV.

Prieš metus R. Duda ir G. Houghton į Lietuvą atvyko drauge su dviem medikais ortopedais, kurie kartu su KMUK medikais operavo, patarė sudėtingesniais atvejais.

„Tokia patirtis suteikė optimizmo. Išvažiavome Robertas ir Ginger pasakė, kad mums sekasi siekti savo norimo tikslo“, — prisiminimais pasidalino dr. R. Gudas.

ŠEŠIOS PASLAPTINGOS JĖGOS ŠEIMOJE

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

Kasmet šventiame ar paminime Motinos ir Tėvo dienas. Dabar statbelkime prie juos jungiančio vieneto — šeimos. Nors bus kalbama apie jėgas šeimoje, panaši dinamika randama ir didesniuose žmonių telkiniuose: mokyklose, darbovietėse ir visuomeninėse organizacijose. Butų idomu, kaip šiuo šėsių paslaptinių jėgų rėmuose būtų aptarta Lietuvių fondo ir JAV Lietuvių Bendruomenės „šeimų“ dinamika.

Šeimos uždutis yra auginti ir auklėti visus šeimos narius. Šis uždavinys yra sujaukiamas, kai kalbama apie palaispnišką šeimos, kaip institucijos, irimą, jos svarbos nykimą. Žinoma, kad kiekvienoje šeimoje, kiekvienoje jos vystymosi pakopoje, veikia psichologinės jėgos, kurios paliečia kiekvieną, tiek individualiai, tiek ir visą šeimos vienetą.

Nesutarimas yra normali šeimos gyvenimo dalis. Šeima susideda iš asmenų, kurie yra skirtingo amžiaus, su skirtingais poreikiais. Nesutarimas yra ne tik neišvengiamas, bet ir pageidautinas. Neįmanoma mums augti ir bręsti, atrasti savo asmeninius bei šeimos, kaip grupės, sugebėjimus, jeigu nesame išsiskaidę, kviečiami, tiesiog provokuojami susirasti bendrus tikslus. Šeima turi išmokyti išristi esamus skirtumus, turi apvaldyti paslėptas jėgas ir įvertinti

nesutarimo svarbą. Daugelis į nesutarimus žiūrėdami, kaip į nesugebėjimą kartu sugyventi, juos bando užgnaužti ar užslopinti. Tik suprasdami nesutarimo svarbą, mes turime progą nepakartoti ar išvengti senų įpročių, kurie pastoja kelią į norimos šeimos vieneto sukurimą.

Šeimos jėga išryškėja sprendimų darymo procese. Kas daro sprendimus ir kaip jie yra padaromi, daug pasako apie jėgos pasidalinimą šeimoje. Aišku, kai kurios šeimos nariai turi daugiau atsakomybės negu kiti, tačiau visi šeimos nariai turi jausti atsakomybę šeimai. Tik tokiu atveju ši asmenų grupė bus tikra šeima. Sprendimų darymas skatina atsakomybės jausmo augimą ir kiekvieno šeimos nario dalyvavimo laipsnis suteikia tam tikrą atsakomybės dalį šeimoje. Jei visą laiką tik vienas šeimos narys daro visus sprendimus visiems kitiems šeimos nariams, toje šeimoje turėsime labai priklausomų ir bejėgių, tiesiog išlaikytinų žmonių.

Priklausomybė yra jausminė patirtis, kur per daug pasikliaujama kitais šeimos nariais. Geriausia, jeigu yra išlaikoma pusiausvyra tarp noro pasikliauti kitais ir kitiems būti pasitikėjimo objektu. Vaikai turėtų jausti, kad jie yra svarbūs ne tik tėvams, bet kad ir tėvai yra svarbūs jiems. Visi šeimos nariai turėtų jausti, kad jie vienas kitam priklauso. Su laiku iš to išsivysto pasitikėjimas.

Mes turime pasitikėti ne tik kitais, bet ir savimi. Darant sprendimus, reikia pasitikėti vienas kitu. Reikia būti sugebanti, išmanančiu.

Savarankiškumas, individualuma sugebėjimas pasitikėti savimi. Tai labai svarbu asmenybės ugdyme. Vienas iš vaikų auklėjimo tikslų yra paruošti vaikus būti savarankiškais, pasitikėti savimi ir savo sugebėjimais. Tačiau asmenims savarankiškumas negali išsivystyti jei jo šeima nėra savarankiška. Kai kurios šeimos turi labai miglotą savo ribų supratimą ir neišsivysčiusį savo tapatybės pajautimą. Tai gali įvykti, kai vienas iš tėvų nėra visiškai atsipalaidavęs nuo savosios šeimynos. Tokiu atveju abi šeimos viską daro kartu. Viena karta išnyksta, išblunka kitoje kartoje. Vienos šeimos jausmai ir poreikiai tampa kitos šeimos jausmais ir poreikiais. Tokiu atveju paskiri šeimos nariai praranda savo individualumą. Jiems sunku elgtis, veikti savarankiškai. Jiems sunku pajusti savo jausmus ir santykiuoti už šeimos ribų. Tokiose šeimose pergyvenama tikra nepažįstamo pasaulio baimė. Stoka savarankiškumo sukelia baimę. Begant nuo jos, pasilaikoma kartu ir demesys skiriamas įsivaizduojamiems ar esamiems pavojams už šeimos ribų.

Meilė duoda toną ir parodo, kaip prisirišimas pasiskirstęs šeimos ratelyje. Kai kurios šeimos barasi ar

apsišaukia be jokio atidumo kitų jausmams. Tuo tarpu kitose šeimose gali irgi tarp savęs apsisirti, bet neprasidamos pagarbos ar savigarbos. Šeimos meilės išreiškime galima matyti, kaip veiksmingai jie sugeba išreikšti artimumą bei draugystę. Kaip šeimos nariai vienas ir kitą žiūri, kaip jie vienas kitą paliečia, kaip kartu stoviniuoja ar sėdi, pasako daugiau apie jų ryšius negu vien žodžiais būtų galima aptarti.

Atsiskyrimas visada yra dalis šeimos gyvenimo. Jis prasideda su kūdikio atsiskyrimu nuo motinos. Praradimo tema yra stipri ne tik pavienio asmens, bet ir šeimos gyvenime. Tai yra tarsi požeminė srovė, kuri yra nematoma, bet egzistuojanti. Praradimas išgyvenamas, kai vaikai apleidžia namus ar šeimos narys miršta. Netektis taip pat pergyvenama, kai gimsta vaikai arba kaip pašalinis asmuo prisijungia prie šeimos branduolio. Kiekviena netektis, kad ir mažiausia, primena kitas, prieš tai buvusias, netektis. Tokie praeities atgarsi gali sukelti vienišumo jausmą, net beviltiškumą, kuris atrodo perdėtas esamai padėčiai. Šeimos turi išbalansuoti netektį ir atsistatymą. Kartais sunku suvokti, kad prarandamos rolės yra pakeičiamos naujų užduočių, naujų rolių. Tai yra natūralus šeimos gyvenimo ciklas. Mes gedime savo netekčių, bet turime gyventi toliau.

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.

Chicago, IL 60652

Kab. tel. 773-471-3300

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL

Tel. (708) 598-8101

Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS

Kalbame lietuviškai

6918 W. Archer Ave. Ste. 5 ir 6

Chicago, IL 60638

Tel. 773-229-9965

Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽILIOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue

Joliet, IL 60435

Tel. 815-741-3220

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS

DR. PAUL KNEPPER

Akių ligos — chirurgija

150 E. Huron, Suite 1000

Chicago, IL 60611

Valandos pagal susitarimą

Tel. 312-337-1285

DR. TOMAS ZUBINAS

DANTŲ GYDYTOJAS

4560 W. 103rd St.

Oak Lawn, IL 60453

Tel. 708-423-5155.

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuvams sutvarkys dantis už priimaną kainą.

Sutvarkyti dantis anglų arba lietuviškai.

4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL

55 E. Washington, Suite 2401,

Chicago, IL

Tel. 708-422-8260.

PO 50 METŲ

GABRIELIUS ŽEMKALNIS

Šiais metais sukako 50 metų, kai sukilę Kengyro (dabariniame Kazachstane) lagerio kaliniai. Iš Lietuvos į Kazachstaną nuvyko 17 asmenų delegacija, kurios pagrindinis tikslas buvo atidengti ir pašventinti paminklus žuvusiems lietuviams. Delegacijos sudėtyje buvo 2 sukilimo dalyviai ir vienas šaltiniame lageryje kalėjęs politinis kalinys. Majoras Alvydas Petravičius, vykęs su mumis, visuose oficialiuose renginiuose ir susitikimuose dalyvavo, pasiūpęs Lietuvos kariuomenės uniformą. Delegacijai vadovavo Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sekretorė Violeta Murauskaitė.

Aštuonių dienų kelionės maršrutas: Vilnius — Amsterdamas — Almata — Astana lektuvu. Astana į Karagandą apie 3 valandas autobusu, iš Karagandos per naktį dvyluką valandų autobusu į Džekazganą, kitą naktį atgal, tada iš Karagandos autobusu į Spaską ir į Astaną, iš ten jau lektuvu į Almatą iš kur 4 val. nakties pakilome atgal į Amsterdamą ir Vilnių. Sunki ir varginanti kelionė, tačiau niekas nesiskundė, visi prisiminėme, kokiomis baisiomis sąlygomis buvo vežami ir gyveno anuo metu politiniai kaliniai.

Čia turiu padaryti pastabą, kuri daugeliui, tikrai, yra nereikalinga. Politiniai kaliniai buvo tie asmenys, kuriuos sovietinė valdžia nuteisė įkalinimu (ir vergo darbu kaliningo įstajai) — partizanai, jų rėmėjai, ryšininkai, okininkai, miesto ir kaimo inteligentija, kariškiai, kunigai. Tremtiniai, išvežti į Sibirą buvo vergų darbo jėgos Sovietų Sąjungai tiekimo schema ir planuotos genocidas.

Šiame aprašyme naudoju Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro pažymą, buvusių kalinų pasakojimus ir savo išspūdžius bei prisiminimus iš šios ekspedicijos.

Buvusioje Kazachijos SSR lageriai egzistavo nuo 1930 metų. 1931 metais jie reorganizuoti į Karagandos pataisos darbų lagerių grupę, pavadintą Karlag. Ilgainiui Karlagas tapo didžiausia lagerių grupe Kazachstane, vienu iš daugelio Gulago filialų. Per visą Karlago egzistavimo laikotarpį jame kalėjo daugiau nei vienas milijonas žmonių. Nuteistieji lietuviai politiniai kaliniai Karlage kalėjo nuo 1940 metų.

Kengyro lageryje, šalia Džekazgano miesto, lietuviai kalėjo nuo 1945 metų. Darbo ir gyvenimo sąlygos buvo labai sunkios. Lagerio teritorijoje buvo trys skyriai (vienas moterų), atskirti akmeninėmis tvoromis, bei du vidiniai kalėjimai. Susikaupus nepasitenkinimui dėl nuolatinių priekabių, išeidimų ir atvirto teroro, 1954 metų gegužės 16 d. Kengyre prasidėjo kalinų sukilimas. Sukilimo metu lageryje buvo 2,407 moterys ir 3,190 vyrai politiniai kaliniai. Iš 5,597 politinių kalinų apie 3,000 buvo ukrainiečiai ir apie 700 lietuvių.

Kaliniai apsiginklavo metaliniais strypais, akmenimis, vėzdais ir geležine valia. Sukilėlių valdomoje teritorijoje buvo maisto ir buities reikmenų sandėlis. Iš sandėlyje rastų degtųjų moterų gamino „granatas“. Sukilimas truko 40 dienų, nuo gegužės 16 iki birželio 26 d. Sukilimo metu deryboms su kaliniais buvo atvykę Gulago viršininkas. Pagrindiniai kalinų reikalavimai — nustatyti ir pašalinti baudžiamąjį atsakomybę ir kalinus šaudžiusius konvojus kareivius ir prižiūrėtojus, pagerinti gyvenimo ir darbo sąlygas, galutinai panaikinti griežtojo režimo apribojimus, peržiūrėti baudžiamąsias bylas, sušvelninti nuteisėtus nuosprendžius ir t.t. Deryboms su sovietiniais valdininkais kaliniai sudarė savo komisiją, ku-

rioe dalyvavo visų lagerio tautybių kalinų atstovai. Lietuviams atstovavo teisininkas J. Kundrotas. Sukilę kaliniai 40 dienų gyveno savotiškoje „Kengyro respublikoje“, buvo suformavę savarankiškus lagerio savivaldos organus. Dėl kalinų sukilimo nutrūko Džekazgano miesto gamyklų ir elektrinės statybos, vietinė pramonė patyrė didžiulius nuostolius. Birželio 24 d. Sovietų Sąjungos vidaus reikalų ministras S. Kruglovas įsakė sukilimą numalšinti, panaudojant kariuomenę. Sukilimą malšino specialios kariuomenės dalyviai: 1,600 kareivių ir karininkų, 98 tarnybiniai šunys ir jų prižiūrėtojai, 3 gaisrinės mašinos ir 5 tankai T-34. Žuvusių ir sužeistų kalinų skaičius iki šiol neišskaičiuotas, jų kapavietė yra užslaptinta. Remiantis Kengyro planavimo ir gamybos skyriaus dokumentais, žuvusiųjų skaičius viršija 700.

Tankai į Kengyro lagerį įsiveržė per 5 vartus. Į moterų lagerį įsiveržęs, vartus sulaužęs, tankas sutraikė visų labai mylimą septyniolikmetę estaitę ir sunkiai sužalojo jauną lietuvaitę Miliūtę. Lagerio ligoninėje jai buvo amputuotos rankos, sutvarstyta ir nuspręsta ją išvežti pas jos tėvus, gyvenusius tremtyje. Tačiau pakeliui sargybiniai ją paprasčiausiai išmetė iš traukinio. Dar gyva ją atrado vietos gyventojai, globojo, gydė, išliko gyva, šiandien gyvena Alytuje.

Numalšinus sukilimą, 36 aktyviausi vadovai ir dalyviai, tame tarpe ir J. Kundrotas, buvo kalinami Kengyro miesto kalėjime, apie 400 pervesti į sustiprinto režimo kalėjimus, 1,000 perkelti į kitus Gulago lagerius, likę sugražinti į Kengyro lagerį. Kengyro ir kitų lagerių sukilimai vertė Sovietų Sąjungos represines struktūras keisti darbo metodiką. 1954 m. liepos 10 d. buvo paskelbta apie ypatingųjų lagerių sistemos panaikinimą, politiniai kaliniai buvo perkelti iš griežtojo į bendrojo kaliningo režimo sąlygas, buvo pradėta masiškai peržiūrėti politinių kalinų bylas, didžioji dalis kalinų buvo paleisti iš lagerių, kitiems sutrumpintas bausmės laikas. 1956 metais Kengyro lageris buvo panaikintas. Sukilėliai vis dėlto laimėjo!

1990 metų vasarą į Džekazganą iš Lietuvos buvo nuvykę keli buvusių politinių kalinų ekspedicija. Spėjamoje sukilimo dalyvių ir kalinų laidojimo vietoje, didžiuliam lauke ant kalnelio jie aptiko žmogaus kaulą. Netoli gyvenantis senas žmogus prisiminė matęs, kad ten šaudė žmones. Toje vietoje ekspedicijos dalyviai pastatė 10 metrų aukščio plieninį kryžį, kurį po eilės metų nugriovė stiprūs vėjai. 2003 metais ten nuvykę architektas Algis Vyšniūnas ir buvęs Karlago kalinys Antanas Seikalis nurodė savo ataskaitoje, kad kryžius nugriauves, jį būtina atstatyti. Lietuvos vyriausybei parūpinus paminklų finansavimą, architektas A. Vyšniūnas sukūrė išpuodingą paminklo projektą, kurį, kartu su A. Seikaliu, taip pat jaunu architektu Mykolu Kurtinaičiu ir vietiniais darbininkais pastatė prieš mums atvažiuojant. Paminklo akcentas — juodas didžiulis kryžius stovintis šalia nugriuvusio kryžiaus. Už kryžių du akmeniniai apvalūs, kuriuos skiria metalo plokščių permatomas kryžius, lyg didelis šautuvo taikiklis. Viena šone parašas TENGYR 1954, kitame — marmurinė lenta su įrašu:

„Lietuviams, kentėjusiems ir žuvusiems Karlage Kengyras 2004“

(Tokie patys įrašai yra Spasko ir Balchašo paminkluose, tik tai su tos vietovės pavadinimu.)

Karlago kalinys, patizanas

Tremtinių pėdsakai Sibire — surūdiję geležinkelio bėgiai, apgruovę kapelių tvoros ir laiko slinkties naikinami mediniai kryžiai...

Antanas Seikalis pro tą simbolinį šautuvo taikiklį matė savo vyresnįjį 23-ju metų brolį, kuris žuvo Kengyre pirmąją sukilimo dieną.

Paminklo autorius architektas Algis Vyšniūnas, dabar Vilniaus Gedimino Technikos universiteto docentas, politinių kalinų vaikas, gimęs Karagandoje. Jo motina, partizanų ryšininkė, buvo nuteisė mirti, bet kadangi jai buvo dar tik 17 metų, bausmę pakeitė į ilgus metus kalėjimo. Tėvas, politinis kalinys, kalėjo šalia esančiame lageryje, tačiau jie susitiko tik po to, kai buvo paleisti, tuo metu te teisės sugrįžti į Lietuvą.

Paminklo atidaryme kalbėjo Lietuvos ambasadorius R. Visokavičius, Džekazgano meras, Kazachstano prezidento dukterė D. Nazarbajeva (savo atvykimu šį įvykį pakėlusi į labai aukštą lygį), kuri kalbėjo su ašaromis akys, sukilimo dalyviai ir kiti asmenys. Stebėjo daug žmonių, atvyko kazachų grupė apsigėrusios savo tautiniais rūbais. Skambėjo Kazachstano ir Lietuvos himnai, virs paminklo stipriame vėjelyje plevėsavo Lietuvos ir Kazachstano vėliavos. Prie paminklo išbėrėm atsižvelgti Lietuvos žeme, paminklą pašventino su ekspedicija atvykęs kunigas Jonas Stankevičius.

Nuo paminklo matomas buvęs Kengyro lageris. Jo likę tik dalis apgruovtų mūrinių pastatų ir vartų, pro kuriuos veržėsi tankai, remai. Paieškos dar galima atrasti šioje tūtelėje. Ir nematant jauti, kad tai krauju sulauštyta vieta.

Per naktį sugrįžę į Karagandą, keliavome į jau netoli esantį Spaską.

1951 metais Spasko lageryje kalėjo 12,717 kalinų, dauguma invalidai arba nepagydomi, sunkūs ligoniniai. Lageryje buvo trys zonos: vyrų, moterų ir invalidų bei ligonių (pastarųjų buvo daugiausia). Praktiškai į Spaską iš kitų lagerių suveždavo kalinus numirti. Net ir patys sunkiausi ligoniniai buvo varomi į darbus — stipresni kaliniai statė Spasko miestą, skalė akmenis, silpnesni lagerio teritorijoje aplink zonas mūro sienas, statė vidaus kalėjimą, barakus, tvarkė aplinką. Į Spasko lagerį atvežė Sovietų Sąjungos buvusius karo invalidus. Dirbo invalidai be rankų, be kojų, akli, kurti. Berankiai buvo kaip arkliai kinkomi traukti akmenų prikrautus vagonėlius, kiti nešiojo akmenis ant kaklo paka-

bintuose maišuose, akli prieiti prie regintųjų ir t.t. Spaske kalinų skaičius nemažėjo, nors mirtingumas ir buvo labai aukštas — nuolat buvo atvežama naujų. Kasmet kalėjo vidutiniškai iki 15,000 kalinų. Lietuviai sudarė 10-20 procentų kalinų kontingento.

Didžiulis laukas prie Spasko yra kapavietė, kurioje palaidoti gal 100,000 kalinų. Kapavietės laukas dabar yra tarp tautinio memorialo vieta. Jį saugo piliečiai, kalėjusiems ir mirusiems lageryje pastatė Europos ir Azijos valstybės. Pirmąjį labai kuklų paminklą jau 1990 metais pastatė lietuviai, jis yra išlikęs. Gegužės 31-ji (pasirinkta kaip Kengyro lagerio sukilimo vidurio diena) yra paskelbta Atminimo diena Kazachstane, tą dieną, su iškilmingomis ceremonijomis, buvo atidengti ir pašventinti du nauji paminklai — kazachams ir lietuviams.

Iki pusės stiebo nuleistos Lietuvos ir Kazachstano vėliavos, skamba abiejų valstybių himnai, prakalbos. Lietuvos vėliava, kuria uždengtas paminklas, nuima buvę politiniai kaliniai ir ambasadorius, Kazachstano kariuomenės garbės sargybė atneša gėlių girliandą, kunigas Jonas Stankevičius pašventina paminklą, išberiame atsižvelgti Lietuvos žeme, paminklą pašventino su ekspedicija atvykęs kunigas Jonas Stankevičius.

Lektuvus nelauks, sunkiomis širdimis atsisveikiname su ten amžiams likusiomis sesėmis ir broliais, su tūkstančiais įvairiausių tautybių kankinių.

Į trečiąjį lagerį Balchaše nuvykti nebegalėjome, dar apie dešimties valandų kelionė. Į ten vyko visų trijų paminklų autorių architektas Algis Vyšniūnas, Karlago politinis kalinys Antanas Seikalis (jiedu ir statė tuos paminklus) ir Lietuvos ambasados Kazachstane darbuotojai su ambasadoriaus patarėju Jonu Mackevičiumi ir ambasadoriaus žmona Birute Visokavičiene — jie ten atidengė trečiąjį paminklą. Prie Balchašo miesto esančioje lageryje kapavietėje išsisi 253 lietuviai, tačiau tikslus mirusiųjų skaičius nežinomas.

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Gedulas, bet su viltimi

1940 metų birželio 15-oji. Pats jazminų žydėjimas, pats lankų vešlumas, marguojantis gėlių žiedais. Dar nežvanga dalgiai, dar neskamba pjovėjų dainos. Svetimos šalies tankiai rieda dulkėtai keliais. Bagažais žvilgsniais, tylūs, susikaupę stebi okupantų slinktį Lietuvos gyventojai. Tik vienoj kitoj vietoj komunistų suorganizuoti būreliai svetimuosius sutinka su gėlėmis ir sveikinimo šūkiais. Ar jie mūsų tautos išdavikai?

Neilgai teko Lietuvai džiaugtis nepriklausomu gyvenimu. Apie 22 metus. Dar daug nespėta atlikti, dar daug planų neįgyvendinta, dar palyginti ne visi staigūs ir pavojingi posūkiai, nuo laisvos valstybės kelio pašalinti. Niekas nesitikėjo, kad okupacija greitai pasibaigs. Nebent kiltų karas...

Vakaruose Hitleris vis labiau įsitvirtina, įtampa ir grėsmė, kad įsiliepsnos kovos, kasdien darosi tikresnė. Tačiau tai ateitis. Lietuviai tautos dabartis — Sovietų Sąjungos okupacija ir visas siaubas, kurį iš Rytų su savimi atsinešė okupantai.

Pasikeitimai vyksta staigiai ir visose gyvenimo srityse. Mokykloje įruošiamas „raudonasis kampelis“. Kodėl jis raudonas? — klausiamie mokytojo, o tas tik liūdnai pakraipo galvą. Ką gali aiškinti pirmokėliams, ką jie suprastų? Ar neatsargus žodis nebus pakartotas namie, nepateks į „ne tas“ ausis? Jau prasidėjo areštai, tad niekas nesijaučia saugus.

Pražgybiavus ir pravažiavus okupanto kariūnų pajėgoms, jokių išorinių okupacijos ženklų nematyti. Bet ar tikrai? Nuo klases sienos dingio kryžius, prezidento portretas, nematomas ir trispalvės. Kai vieną rytą ant stiebo, kur jį anksčiau plevėsudavo, pakilo raudona vėliava su kūju ir pjautuvu, klasikos išsitarė: vienas užmuš kūju, kitas papjaus pjautuvu... Tuoju prisistatė kažkoks tipas, pagriebė vaiką už rankos: ką pasakei? Kur tu tokius žodžius girdejai? Kaip tavo pavardė, kur gyveni?

Vaikas išsisgando, ir mes su juo. Ne, jis neatsimena, kur tokį posakį girdėjęs. Tikrai ne namie... Visgi jo šeima buvo viena pirmųjų, išvežta į Sibirą 1941 m. birželio 15-ąją. Galbūt ir ne dėl to posakio. Gal dėl to, kad tėtis tarnavo

Lietuvos policijoje.

Dešimtys tūkstančių mūsų tautiečių patyrė tokį pat likimą. Prisimenu, jog mano tėvai išvengė tų pirmųjų tremimų vien dėl to, kad Maurucijų geležinkelio stotyje pritrūko vietos vagonuose. Laukta kito ešalono. Teko keletą naktų nakvoti didžiulio Veiverių gimnazijos parko saloje, kol vieną rytą sudunkėjo bombų sprogimai kažkur Kauno link. Prasidėjo Antrasis pasaulinis karas...

Mes buvome laimingi. Išvengėme likimo, skirto tūkstančių tūkstančiams lietuvių pirmosios ir antrosios bolševikų okupacijos laikui. Kiek skausmo pripildyti ešalonų nuriėjo į Rytus, kiek tremtinių niekuomet negrįžo į tėvynę... Išblaškyta, išbarstyta mūsų tauta po platų pasaulį — ir Rytuose, ir Vakaruose. Kiek kapų — žinomų, paminklais paženkintų, ašaromis aplaistytų; nežinomų, galbūt tik medinių kryželiu pažymėtų, kurį ilgai laukia slinkti išgriovė, visuose pasaulio kraštuose. Kiek gyvenimų sugriauta, vilčių, pačioje jaunystėje pražydušiu, sutrypta.

Kas gali grąžinti tautai skolą, atitaisyti žalą? Kas atsakys už neišsipildžiusias svajones, ašaras, kancias?

Mums anų bausių dienų įvykiai paliko paveldą ir rūstų testamentą: nepamirškite! Tik, deja, prisiminti šiandien nelabai populiaru. Tauta nepakankamai pagarbos ir dėmesio skiria dar gyviems likusiems savo didvyriams — tremtiniams, partizanams. Kartais atrodo, kad tiesiog laukiama, kol jų balsus nutildys amžinybė, kad nereikėtų prisiminti. Užsienio lietuvių pusšimtį metų su skaudžiu rimtumu minėjo birželio mėnesio įvykius — tremimus, partizanų kovas, areštus. Bet ir čia paminiškai pamazų retėja, mirštant tiems, kurie anas šurpias dienas prisimena, kurie, norėdami išvengti jų pasikartojimo, paliko savo tėvynę. Ar Baisiojo birželio įvykių pamėnimus tęs naujieji lietuviai imigrantai?

Gera, kad Lietuvoje įvesta Gedulo ir Vilties diena. Mūsų tautai reikia ir Gedulo, ir Vilties. Ypač Vilties, nes ji jos valdžios viršūnė, vėl taikosi tie, kurie deda tiek pastangų, kad šurpioji praeitis būtų pamiršta.

ŠIS TAS APIE POPIEŽIUS

ALEKSAS VITKUS

Nr.8

Taigi, nors Konstancos suvažiavimas atstatė vieningą vieno popiežiaus Bažnyčią, bet ir užsitarė istorinę gėdą dėl čekų kunigo ir garsaus pamokslininko Jono Huso mirties, kai jis buvo apkaltintas herezija ir 1415 m. sudegintas ant laužo. Husas dalyvavo Konstancos suvažiavime, imperatoriaus Zigmanto užtikrintas dėl savo asmeniško saugumo. Deja, Ar Husas buvo eretikas? Jis kovojo prieš supasaulėjusią hierarchiją, dvasininkų palaidumą, prekyviųjų atlaides ir popiežių nenorą leisti tikintiesiems patiems skaityti Šventąjį Raštą.

Popiežius Martinus V įėjo ir į Lietuvos istoriją. Nors savo laikais šv. Romos imperijos imperatoriui Zigmantui (1410-1437) popiežius sakė, kad Vytautas buvo vertas karaliaus karūnos, jis pats tai karūnacijai nepritarė dėl politinių sumetimų. Lenkams didikams irgi sutrukdžius, Vytautas tos karūnos nesulaukė ir mirė 1430 m., būdamas 80 metų.

Schizmos suirutė ir jos taikus išsprendimas lyg ir pakėlė Bažnyčią iš miego. Atbudo menai ir literatūra. Pirmas tikras humanistas popiežius, Mikalojus V (1447-1455), dosnus renesanso, mokslų, menų skatintojas ir rėmėjas. Jis atstatė senąją Castel Sant'Angelo pilį ir kitus istorinius Romos pastatus. Savo sostą perkėlė į naujai perstatytą Vatikaną. Ten buvo įsteigta ir garsioji Vatikano biblioteka.

Nors renesansas ir toliau kentėjo, keli kiti Vatikano sosto šeimininkai ir vėl visiškai supasaulėjo, ir, galima sakyti, užmiršo religiją. Aleksandras VI (1492-1503), antrasis popiežius iš nelemtos Borgia giminės, norėdamas įtikti savo meilužei, išdekoravo Vatikano rūmus įvairiais pagoniškais Egipto motyvais. Labai pamėgo nepaprastai pompastiškas bažnytnines iškilmes, kurios didžia dalimi išliko beveik iki pat Pijaus XII laikų. Savo palaidu gyvenimu susilaukė devynių vaikų. Dukras ištekindavo už įvairių princų, o sūnus vadino kunigaikščiais, ir jiems dalino bažnytnines žemes. Istorijoje pasizymėjo savo 1493 metų bule, kuria jis sutaikė Ispaniją su Portugalija.

Vienas gal keisčiausių popiežių buvo Julius II (1503-1513), vadinamas „Il Terribile“ dėl savo atletinio sudėjimo ir karisko meno pamegimo, kai

jis karių vesdavo į mūšį apsiautęs sidabriniais šarvais. Jis atkariavo žemes, kurias Aleksandras VI buvo išdalinęs savo Borgia giminėms. Jo valdymo pabaigoje Bažnyčios valstybės sienos jau siekė Alpių kalnynus. Nors istorijoje ir nelabai garsus, Julius II buvo entuziastiškas skulptoriaus, tapytojo, architekto ir poeto, Michelangelo, globėjas. Kas neprisimena Michelangelo skulptūros „Pieta“, „David“ ar imponantiško „Moses“, ir jo tapybos Sistine koplyčios lubose, ar didžiausio paveikslo pasaulyje „Paskutinis teismas“ koplyčios altoriuje?

Reformacijos pradžia

Julius II užsake pastatyti ir šv. Petro baziliką, kuri ir dar šiandien stovi viso pasaulio katalikų dėmesio centre. Budamas patyręs verslo žinovas, Julius II suprato, kad statyti naują šv. Petro vardo baziliką kainuos milijonus ir reikės rasti naujų šaltinių tuos milijonus surinkti. Vel išdygo nelaiminga atgailų ar indulgencijų pardavimo mintis, kuri neišvengiamai Romos Bažnyčią pagaliau privedė prie tikros reformacijos ar protestantizmo.

Martinus Liuteris, jautrus vokiečių, vienuolis, veliav ir kunigas, aplankęs Romą, grįžo namo supratęs, jog Romos Bažnyčia buvo sumaterialėjusi iki to taško, kad išganymą buvo galima pelnyti tik aukomis Bažnyčiai. Pinigais buvo imanoma pelnyti nuodėmių atleidimą ir net seniai mirusioms giminė ar draugų vėloms, kenčiančioms skastykloje. Už tuos pinigų popiežius galėjo Romoje statyti naują didžiulę baziliką. Vargšas Liuteris negalėjo suprasti, kad išganymą galima nupirkti, ir taip 1517.10.31 jis prie Wittenbergo bažnyčios durų prikėlė savo garsųjį 95 tezių atsisakymą atlaidų reikalu.

Tai ir buvo pati pradžia naujausios Bažnyčios skilimo. Liuteris, laimei, nesulaukė Huso likimo, nes jį rėmė Vokietijos kilmieji, ar įsitikinę jo teologijos tikslumu, ar viltimi, kad tai iškels jų galybę jų kovoje prieš Romą. Julij II sekęs popiežius Leonas X (1513-1521) Liuterį išvadino raupsuotoju, kalės vaikų, gimusių kandžioti savo šunies burna, jo visoms rašlavoms esant skandalingomis, eretiškoms ir įžeidžiančiomis visus pamaldžius žmones.

Bus daugiau

Vilnius švenčia Šv. Kazimiero bažnyčios 400 metų JUBILIEJŲ

Lietuvos ir lietuvių jaunimo globėjo šventojo Kazimiero jubiliejinį metų kulminaciją gegužės 9 d. tapo Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčios 400 metų sukakties iškilmės.

Sventę prasidėjo teatralizuota eiseną iš Vilniaus arkikatedros aikštės į Šv. Kazimiero bažnyčią. Buvo nešama šventojo Kazimiero vėliava, tempia-

mas simbolinis akmuo prisiiminimui prieš 400 metų padėto Šv. Kazimiero bažnyčios kertinio akmens, šimtų vilniečių atvilko iš Antakalnio kalvų ir su ilgu lotynišku įrašu įmūryto bažnyčios fasade.

Nepabūgę lietaus, didžiulėje eisenoje dalyvavo minios miestėlių ir Vilniaus svečių, karietaitėmis į Šv. Kazimiero bažnyčią važiuojo aukštieji baž-

nyčios hierarchai, Vilniaus miesto vadovai. Prie arkikatedros, Šv. Jono ir Šv. Kazimiero bažnyčių Vilniaus jėzuitų gimnazijos moksleiviai, vilkėję XVII amžiaus kostiumus, vaidino scenelės iš istorinės 1604-ųjų gegužės eisenos, skambėjo Vilniaus miesto parapijų sveikinimai, poetinis Šv. Kazimiero bažnyčios istorijos pristatymas.

Vidurdienį Šv. Kazimiero

bažnyčioje lietuvių, italų ir lotynų kalba aukotos iškilmingos šv. Mišios, kurias koncelebravo oficialus popiežiaus Jono Pauliaus II pasiuntinys Šv. Kazimiero jubiliejaus iškilmoms kardinolas Achille Silvestrini, Vilniaus arkivyskupas kardinolas Audrys Juozas Bačkis, Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, SJ, Telsių vyskupas Jonas Boruta, SJ, Jėzaus draugijos ir Lietuvos jėzuitų provincijos vadovai. Iškilmingose Mišiose dalyvavo visi Lietuvos vyskupai, laikinasis prezidentas Artūras Paulauskas su žmona, Vilniaus meras Artūras Zuokas su šeima, daugelio vienuolių atstovai, bažnyčioje vos tilpę sostinės parapijų tikintieji.

Savo homilijoje popiežiaus pasiuntinys kardinolas A. Silvestrini priminė karaliai šventojo Kazimiero dorybes jo trumpame žemiškajame gyvenime ir dangiškojo užtarėjo pavyzdį siejo su šių dienų tikrove. „Tiek karališka kilme, tiek socialine tarnyste karalaitis galėjo naudotis visomis žemiškomis gėrybėmis, bet nuo jų išsivadavo, visa atiduodamas Dievo Karalystei, savo gyvenimą pašvęsdamas Kristui, kuris yra Tiesa“, — sakė kardinolas, linkėjęs Lietuvos žmonėms drąsos šiame vartotojiškame pasaulyje nebijoti išpareigoti au-

Šv. Kazimiero bažnyčios 400 metų jubiliejaus šventės procesija Vilniaus gatve.

Jono Česnavičiaus nuotrauka.

Su karietomis į Šv. Kazimiero bažnyčios 400 m. jubiliejų važiuoja Bažnyčios hierarchai.

Valdo Kopūsto (Elta) nuotr.

tentiškam tikėjimui, kaip tai darė šventasis Kazimieras.

Svarbiausieji jubiliejinio metų renginiai sekmadienį baigėsi arkikatedros aikštėje vykusia gegužinių giesmių popiete bei vakare Šv. Kazimiero bažnyčioje rengiamu iškilmingu koncertu. Šv. Kazimiero bažnyčios choras „Brevis“ ir Senosios muzikos ansamblis atliko Vilniuje dirbusio XVII a. italų kompozitoriaus Marco Scacchi Mišias. Skambant didingam muzikai, buvo rodomi Šv. Kazimiero bažnyčios vaizdai, užfiksuoti Mindaugo Kavaliausko fotografijų filme „Šv. Kazimiero laikas“.

Lietuvos globėjo šventojo Kazimiero garbei skirta jėzuitų

ordino bažnyčia Vilniuje formaliai pradėta statyti 1604 m. gegužės 12 d. Jau pirmąją vasarą buvo išmūryta didesnė pamatų dalis. Bažnyčios sienos buvo baigtos statyti 1609 m. Visa bažnyčia buvo užbaigta 1615 m., tačiau šventovė konsekruota tik 1635 metais.

1989 metais atšventinta Šv.

Kazimiero bažnyčia yra pirmasis didesnis baroko stiliaus pastatas Vilniuje, savo forma ir išvaizda primenąs garsiąją Jėzaus bažnyčią Romoje.

Šių metų kovą kardinolas Audrio Juozo Bačkio paskelbti Šventojo Kazimiero metai tęsis iki Kristaus Karaliaus šventės lapkričio 21-ąją. (Elta)

NAUJI PALAIMINTIEJI

Balandžio 25 d. per iškilmingas šv. Mišias Šv. Petro aikštėje popiežius Jonas Paulius II paskelbė palaimintaisiais šešis asmenis. Įskaitant juos, Jono Pauliaus II paskelbtų palaimintųjų padaugėjo iki 1,337, prie jų dar pridurtini 477 šventieji. Naujieji palaimintieji, pasak Jono Pauliaus II, savo pavyzdžiu rodo, kaip Dievas gali pakeisti jam save patikintų žmonių egzistenciją. „Meilė Kristui yra šventumo paslaptis“, — sakė popiežius.

Tarp naujų palaimintųjų yra lenkų kilmės salesietis, Don Bosco bendražygis Augustas Czartoryski (1858–1893), taip pat indėnų misijonierė kolumbietė Laura Montoya (1874–1949). Jos įsteigta seserų kongregacija, šiandien vienijanti 1,000 narių, devyniolikoje šalių užsiima misijom bei socialiniu darbu tarp čiagių. Tarp naujų palaimintųjų yra dar trys kongregacijų steigėjos: meksikietė Maria Guadalupe Garcia Zavala (1878–1963), italė Nemecia Valle (1847–1916) ir ispanė Eusebia Palomino Yenes (1899–1935). Palaimintąją paskelbta ir portugalė Alexandrina Maria da Costa (1904–1955). Po parkritimo ji 30 metų buvo prikautyta prie invalidų vežimėlio ir per paskutiniuosius 13 savo gyvenimo metų nepriėmė jokio kieto ar skysto maisto, išskyrus šventąją Komuniją. BZ

Mūsų daržai ir darželiai

Paruošė Žaliąnykštis

GRAŽUS, BET NUODINGAS

Klausimas. Besilankydami Floridoje, kai kuriose vietose matėme pakeles, apsodintas žydinčiomis oleandru gyvatvorėmis. Mums labai patiko ir norėtume oleandrus auginti namie. Ar jie augtų Wisconsin valstijoje? Žinau, kad mano močiutė Lietuvoje augino oleandrus (kambaryje), tai turbūt ir čia galetume?

Atsakymas. Oleandrai, angl. „Oleander“, lot. *Nerium oleander*, priklauso *Apocynaceae* augalų šeimai. Kilę iš Vidurinio jūros rytuose (beje, į Ameriką atvežti apie 1596 m.). Tai visad žaliuojantis krūmas, siaurais, ilgais, tarytum „odiniams“, tamsiai žaliais lapais. Žydi, rausvai, baltai, geltonai ir dar kitų spalvų atspalviais. Žiedai labai patrauklus, susibūrę kekėmis. Vaisių neveda, bet žydi visą vasarą. Dauginami ugliu, juos pamerkiant į vandenį, kol išaugs šaknelės, arba įkišant tiesiai į žemę.

Augalui reikia daug saulės ir drėgmės. Galima karpyti, kad krūmas per daug neišsirotų. Tai iš esmės šiltų kraštų augalas, todėl negalėtų išlikti per žiemos šalčius — net pirmoji šalna jį sunaikintų. Geriausiai auginti vazonuose, vasarą laikyti lauke, o rudenį įnešti į vidų. Tačiau būtina atsiminti, kad visos oleandro dalys — lapai, mediena, žiedai — yra labai nuodingos. Pasakojama, kad viena šeima, atotogaudama Floridoje, susikūrė lauzelį parke ir kepe dešreles,

ATSARGIAI IR SU ŠIUO AUGALU

Vasarą darželiuose kartais matome aukštą, didelį, karpytais (kiek primenančiais klevo) žaliais arba tamsiai raudonais lapais krūmą — plačiai išsiskleidusį, kartais net žemesnio namo stogą pasiekusį. Tai paprastasis ricinmedis, angl. „Castor bean; Castor-oil plant“, lot. *Ricinus communis*, priklausantis *Euphorbiaceae* augalų šeimai. Taip pavadinamas pagal Mauretanijos karaliaus gydytoją Euphorbus, o žodis ricinis reiškia „erke“, nes ricinmedžio sėklos primena erkės išvaizdą (yra tamsiai rudos, blizgrios, kiek apvalios, pailgos, žinoma, daug didesnės už erkes).

Ricinmedis yra vienmetis, kartais dvimetis augalas, kilęs

iš atogrąžų Azijos ir Afrikos, į Europą atvežtas 1590 m., pirmiausiai pradėtas auginti Anglijoje (pastebėjime, kad daug augalų iš „naujojo pasaulio“ visų pirma atsikūrė Anglijoje, nes anglų — užkariautojų ir keliautojų — laivai išilgai skersai maišė mūsų planetos vandenynus ir „rastą grobį“ vežė savo valdovams).

Nors šis augalas darželiuose auginamas, kaip ornamentinis, bet ricinmedžio sėklos naudojamos medicinoje (turi daug aliejaus — ricinos) ir pramonėje — tepalams, dažams. Dauginamas sėklomis (pavasarij pas daržininkus ar kitose paroduose galima rasti ricinmedžio sėklų). Mėgsta saulės šviesą, drėgną žemę, būtina kelskanti per vasarą patrešti. Žydi vasarą — žiedai neryškūs. Ankstyvose, kuriose išauga sėklos, subręsta rudenį. Pirmosios šalnos augalą užmuša.

Visos augalo dalys yra mirtinai nuodingos, bet nuodingiausia — sėklos (viena sėkla gali užmušti vaiką). Todėl nepatariama auginti ricinmedžio, jei šeimoje yra mažų vaikų (arba lankosi anūkai), nes patrauklus sėklas vaikai kiša į burną.

DAR VIENA EUPHORBIIJA

Augalai, kaip ir žmonės — kartais priklauso tai patiai šeimai (giminei), bet yra visai nepanašūs, rodos, nieko bendra tarp savęs neturi. Panašiai galime pasakyti ir apie *Euphorbiaceae* šeimą, kuriai priklauso aukščiau paminėtas ricinmedis, bet taip pat ir dygliuotoji

karpažolė, angl. „Crown of thorns“ (erškėčių vainikas), lot. *Euphorbia milii*. Šis augalas paprastai kambarinis (šiltame klimate gali ištisus metus augti lauke). Žydi raudonais, rečiau — gelsvais — žiedais, nereikalauja daug drėgmės, bet mėgsta saulę, tuomet žydi visus metus. Lapeliai nedideli, žali, apvalūs; žiedai išauga ant plonų stiebelių augalo šakelių viršūnėse.

Norint, kad augalas šakotųsi, reikia retkarčiais apkarpyti. Mediena apaugusi aštriais spygliuokais. Nulaužus šakutę — bėga baltos sultys — „pienas“. (Apskritai, tos sultys yra visos *Euphorbiaceae* šeimos žymė. Šeimai priklauso ir kalėdinis ponsetija) Kai kurie žmonės toms sultims yra alergiški, tad reikia jas nuo odos nedelsiant pašalinti.

Šis augalas mažai nuodingas, bet tiesiog sunku įsivaizduoti, kas spygliuotas karpažolės šakutės ar karčių lapelių norėtų kramtyti...

KEISTAS KRŪMAS — KEISTAS IR VARDAS

Amerikoje gyvenantys, be abejo, yra girdę augalo vardą „sumac“, bet retas žino, kaip jis lietuviškai vadinasi.

Tai rūgštusis žagrenis, angl. „Staghorn sumac“, lot. *Rhus typhina*. Augalas šiame

krašte labai paplitęs — galime matyti pakelėse, pamiškėse, sodybose, taip pat ir miestuose. Pakencia oro taršą, nepalankias sąlygas, kurios sunaikintų lepesnį augalą. Žagrenis paprastai yra krūmas, nors gali išaugti gan aukštas, plačiai išsiskleidęs. Kartais auga, kaip medelis.

Šakos, ypač jaunos, apaugusios rausvai rudais, minkštais plaukeliais, lapai ilgi, kiek primena uosio lapus. Rudenį lapai gražiai parausta arba nusidažo skaisčiai oranžine, net tamsiai raudona spalva. Tuomet žagreniai labai pastebimi, ypač pakelėse. Tačiau idomus yra jų vaisiai — seklos. Sukibusios į šluotelę šakų viršūnėse, jos kiek tiek priena briedžio ragus dėl savo formos ir taip pat minkšti plaukelių dangos. Jauni vaisiai yra tamsiai raudonos spalvos, vėliau patamsėja ir išlieka per žiemą.

Žagreniai yra labai vislūs — nenaikinami jie lengvai užima didelius plotus. Mediena minkšta, šakelės plonos, todėl jokios komercinės naudos nėra. Kartais žagreniai auginami dėl savo spalvotų lapų, kurie rudenį tamsiai raudoni. Nors paprastieji žagreniai nėra nuodingi, bet plaukeliai, kuriais padengtos jų šakelės ir vaisiai, gali suerzinti odą: ji parausta ir niežti.

Šiame krašte žagrenis turi ir „nemalonų pusbrolių“ — tai vadinamasis „poison sumac“, kurio visos dalys turi tą patį poveikį, kaip ir „poison ivy“ (apie tai jau esame šiose skiltyse rašę).

IŠNUOMOJA

Woodridge išnuomojami 1-2 mieg. naujai suremontuoti butai. 1 mieg. — \$600-\$640; 2 mieg. — \$680-\$720. Tel. 630-910-0644, Jana.

VACATION IN KENNEBUNK, MAINE! Franciscan Guest House Near Monastery, Beach & Shops Call: 207-967-4865 www.franciscanguesthouse.com

PARDUODA

Nebrangiai parduodu baldus ir kitus namų apyvokos daiktus. Tel. 708-430-9079.

SIŪLO DARBA

CNA and COMPANIONS We are looking for experienced caregivers (minimum of 2 years with an agency in home health care) willing to work as live-ins or on weekends. Part-time and full-time positions available. Driver's license and available car helpful. Must speak English and have work authorization paper. Call 312-739-9144.

PASLAUGOS

STATE FARM INSURANCE AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai) Off. Mgr. Aukse S. Kane, Vilma Jarušienė, Virginija Smukaitienė kalba lietuviškai. FRANK ZAPOLIS 3208 1/2 West 95th St., Evergreen Park, IL 60805 Tel. 708-424-8654/773-581-8654

autotradeusa
sales • export • rebuilding
www.autotradeusa.com

PADEDAME SURASTI, NUPIRKTI IR ATVEŽTI AUTOMOBILIUS IŠ BET KURIO JAV AUKCIONO. PERSIUNČIAME AUTOMOBILIUS IR DETALES. ATLIKAME AUTOMOBILIŲ REMONTĄ! Tel. 708-430-6880, 630-774-1192

„Draugo“ lietuviukai

Redaktorė Vitalija Pulokienė
2004 m. birželio 15 d., antradienis (Nr.73), 5 psl.

Artėja Joninės!

JONINIŲ STEBUKLINGAS METAS

Švento Jono naktį
Miško dvasios gieda,
O papartis skleidžia
Paslaptingą žiedą.

V. Šimaitis

Kas per stebuklai, vaikučiai, atsitinka per Jonines? Dienos vis ilgėja, o naktys trumpėja. Dangaus pusėje matyti rausva it bijūnas pašvaistė. Tai Joninės, tai Kupolas, astronominės vasaros pradžia. Saulė įrieda į Vėžio žvaigždyną. Prasižieda seniausia, mieliausia ir džiaugsmingiausia vasaros šventė. Krinta rasos, dega ugnys!

Joninės aprašė žemaitių vyskupas, literatūrinės prozos kūrėjas Motiejus Valančius:

„Tą naktį (Joninių) mėnesio žmonės liubot papartio žiedo ieškot, tikėdamies, jog radusysis patampa visą kiaušį matančiu, kame yra žemėj pini-gai užkasti, akies mirksniu gali pažinti visas raganas ir persikelti iš vienos vietos į kitą nežingsnio nežengdamas“.

Vyskupas nesmerkė nei laumių, nei raganų, o gražiai žvelgė į tautos senovę, jos papročius, susietus su žeme, žolynais, vandeniu, stebuklinga ryto vėsa ir rasa, ugnies amžinybė. Jis stebėjosi:

„Moteriškosėjusios naktį į upes ar tvenkinius, prausėsi, mazgojo savo drobinus, sukavosi – kad tuos metuos vyrus gautų, nes tą naktį (Joninių) besiplaunančios ir deivės – laumės“.

Saulės šventė! Saulėgrąžos šventė! Tai astronominiai sinonimai. Žemaičių istorijos žynys, darbštusis Simonas Daukantas, apie Jonines taip sakė:

„Prieš tą šventę ejęs svietas į šventas upes ir ežerus prausties ir mazgoties, idant jaunas tap-tum. Nebuvo kitos linksmesnės šventės...“

Baltų mitologijos tyrinėtojai – Marija Gimbutienė, Libertas Klimka, Jonas Trinkūnas sako, kad Saulė pati parenka žmogui kalendorinius atskaitinius taškus. Atkurtas toks senas vaizdiny: vidurvasaris ateina, kai Saulė savo vežimu, traukiamu devynių žirgų, vasaros keliu pakyla į Dangaus kalno viršūnę.

O garsus menininkas iš JAV Jonas Mekas 1993 metais rašė apie Rasos šventę:

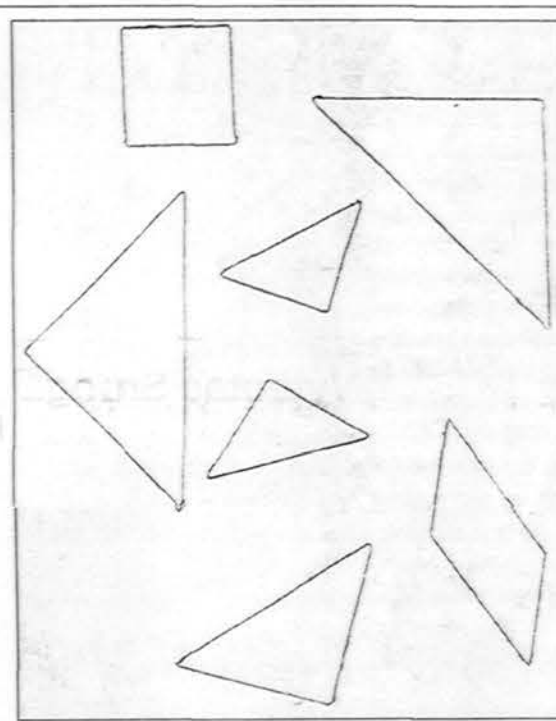
„Grįžim prie Simono Daukanto, Valančiaus. Įsiklausykime į Basanavičiaus eiles. Priežodžiūs. Pasakas. A, pasakos! Įsiklausykime į savo žemės pulsą, širdį. Pridėkim ausį prie žemės. Nė viena žagrė neužteršė žemės grumsto. Bet traktorių ir kombainų alyva, kai užkrinta ant ramunėlių lapelių – pažiūrėk, pamastyk ir apsiverk. Aš net neminėsiu Ignalinos...“

O, kur tos sauletos, čionbreliai aplipusios karštos perėjos, takeliai? Kalbėkit, kalbėkit, čionbreliai! Iš pat žemės vidurio, iš pat Žemynės vidurio, mokykit mus užmirštos išminties“.

Šiais metais į Joninių šventę, vyksiančią birželio 19 dieną, šeštadienį, kviečiami visi vaikučiai. Bus surengtos įvairiausios sportinės varžybos bei konkursai. Iki pasimatymo!

2003 metų Joninių šventė Čikagos priemiestyje. Liginės Tautkuvienės vadovaujamos Meno mokyklės pasirodymas. Jono Kuprio nuotr.

Pamastykite!

Šį geometrinį galvosūkį pasiūlė Mantas Kugauda.

Iš duotų geometrinių figūrų reikia sudėti kvadratą. Anot Manto, tai labai nesunku. O kaip jūs galvojate, vaikai?

Iškirpkite iš popieriaus šias figūras, iš jų sudėkite kvadratą ir suključkite. Pirmasis atsiuntęs teisingą sprendimą – bus apdovanotas pinigine premija – 20 dol.

Mūsų adresas:

„Draugo“ lietuviukams
4545 West 63rd St.,
Chicago, IL 60629.

Laukiu jūsų laiškų!

Apie žuvis

Susipažinkime, vaikai, su keliomis Lietuvos žuvimis.

Jų yra daugybė – vienos jų vadinamos nykštukėmis ir įtrauktos į Lietuvos Raudonąją knygą, kitos rūšys saugomos Berno konvencijos sutarties. Štai keletas pačių žinomiausių:

Lydeka

Lydeka yra pailga, pilkai žalsvos spalvos žuvis. Ji priklauso prie pačių rajausių plėšriųjų žuvų. Turi stiprius ir aštrius dantis, kurie nudilę pakei-

čiami naujais. Savo dantis lydeka keičia apie 10 kartų per metus.

Lydeka minta kitomis žuvimis, bet taip pat puola varles ir paukščiukus. Užauga iki 3 metų ilgio ir 50 – 70 svarų svorio.

Lietuvoje lydeka yra viena skaniausių žuvų. Amerikoje taip pat yra lydekų, tik jos čia užauga dar didesnės.

Mišlė:

Vikri mergaitė, sidabro suk-

Ar užsimerkia žuvis miegodamos?

Iš tolo pamaciau paupy besiginčijantčius berniukus. Eidamas pro šalį, išgirdau, kad jie ginčijasi, ar užsimerkia žuvis miegodamos. Vienas tvirtino, kad žuvis niekad nemiega, kitas manė, kad jos snūduriuoja kaip kiškiai, atmerkтомis akimis.

Neiškenčiau ir pasakiau:

– Kuo žuvis užsimerks, jei jų akys neturi vokų!

naitė. Kas?

Karosas

Tai plati, plona, gelsvos spalvos žuvis. Yra karosų ir blizgančios, auksiniai geltonos spalvos, bet jie daugiausia laikomi akvariumuose.

Karosas gyvena ramiuose vandenyse: ežeruose, tvenkiniuose ir ramiai tekančiose upėse. Maitinasi karosas smulkia dugno gyvūnija ir augmenija. Tai labai ištverminga žuvis.

Ungurys

Ungurys yra ilga, tamsiai žalsvos spalvos žuvis, panaši į gyvatę. Gali ilgai išbūti be vandens. Ungurys į Lietuvos upes ir upelius atplaukia tik patostogauti, o šiaip gyvena Atlanto vandenyne. Ungurys yra labai gudri žuvis. Minta mažomis žuvytėmis, vėžiais. Ungurys – riebi žuvis. Jis dažniausiai valgomas rūkytas. Jo mėsa skani, bet gan brangi.

Nykštukų mokyklėlė

JODO, JODO! GREITAI
JODO!
JONAS JUSTUI
NYKŠTŲ RODO.
AJAJAJ, KOKIA BĖDA.
BET JAU TRAUKIASI
ŽAIZDA...

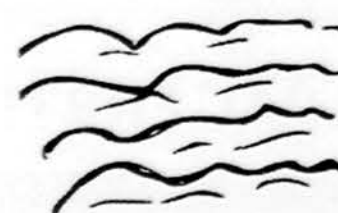
Suskaiciuokite ir langelyje išrašykite, kiek eileraštyje yra raidelių J.

J

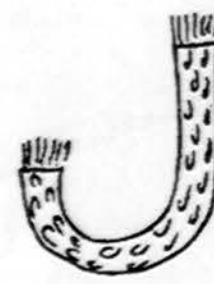
Prirašykite pilną eilutę J.

Nuspalvinkite paveikslėlius su žodžiais, prasidedančiais raidele J. Nupieškite ką nors patys su J.

Gediminas Isokas

JŪRA

JUOSTA

Nuspalvinkite raidelę J.

JAV lituanistinės mokyklos užbaigė mokslo metus

JAV lituanistinėse mokylose daugiau nei 1,500 mokinių užbaigė mokslo metus. Sveikinam visus, nuo pačių naujausių darželio mokinių iki 12-ųjų klasių abiturientų, visus mokytojus, mokyklų vadovybes bei tėvelius, sėkmingai užbaigusius darbą. Linkime vasarą malonaus poilsio ir susitikti Šokių šventėje bei jaunimo stovyklose.

Mokiniai ne tik atliko klasių ir namų darbų užduotis, bet ir dalyvavo įvairiose šventėse, atliko programas ir sėkmingai pasirodė įvairiose varžybose. Savo mokyklose mokiniai dalyvauja knygų skaitymo, piešimo, rašinių rašymo, deklamavimo, dailaus skaitymo, Lietuvos geografijos bei istorijos žinių žinojimo ir kitose varžybose.

2003 – 2004 mokslo metais ypatingas dėmesys buvo skirtas Lietuvos istorijai, nes šventėme „Lietuviškos knygos ir žodžio metus“, paminėjome 100 metų sukaktį nuo tos dienos, kai Lietuva, po 40 m. trukusio spaudos draudimo laikotarpio, atgavo teisę spausdinti ir skaityti savo raštus lotyniškais raidėmis. Susipažiname su slapta spauda ir jos autorais, su knygnešiais, daraktoriais ir vargo mokyklomis.

JAV LB Švietimo tarybos metiniam rašinių konkursui 4–12 klasių mokiniams temos buvo skirtos lietuviškos spaudos atgavimo suaktyvinti paminėti: „Knygnešio kelionė“, „Vargo mokykla“, „Knygnešio nuotykis“, „Iš knygnešio dienoraščio“. 9–12 klasių moksleiviai dar pasirinko rašyti apie „Gimtąją kalbą“ ir „Lietuvišką žodį“.

Ištraukos iš Los Angeles Šv. Kazimiero mokyklos 10 klasių moksleivių rašinių: „Lietuvių kalba mane priartina ne tik prie kitų lietuvių ir lietuvių bendruomenės, bet ir prie savo lietuviškos. Man pasidaro suprantama Lietuvos istorija, literatūra, dainos ir senelių gyvenimas...“, Inga Newsom. „Visomis jėgomis stengsiuosi neužmiršti lietuvių kalbos, nes tai dalis to, kas aš esu, kuo reiškiau savas mintis, dalinuosi savo išpuoliais elektroniniuose laiškuose draugams į Lietuvą... Lietuvių kalba man visada buvo, yra ir bus gražiausia visame pasaulyje, nes ji – gimtoji...“, Birutė Maknytė.

4–12 klasių rašinių konkurso premijas arba pagyrimo lapus gavo šie mokiniai: Vėjas Belzinskis (12 kl., Aušros aukšt. mokykla, Cleveland); Inga Newsom, Birutė Maknytė (10 kl.), Lina Polikaitė, Monika Marcinkevičiūtė, Nida Mulokaitė (8 kl.) Kendra Kiršonytė, Tadas Mikuckis (6kl.), Adomas Kiršonis, Ruta Bandziulytė, Gintarė Kerežytė, Marius Vilkas, Indrė Vyšniauskaitė (5 kl.), visi Los Angeles Šv. Kazimiero mokyklos mokiniai. Diana Karvelytė, Rima Giedraitytė, Liana Sontaitė (8 kl.) Žiburio mokykla, Detroit; Monika Pliplytė, Akvilė Girduškaitė, Aleksa Subatis, Leva Narkevičiūtė (8 kl.) ir Monika Girniūtė, Adelė Bubnytė (6 kl.) iš Bostono mokyklos. Viltis Palubinskaitė, Katarina Slaviškaitė (8 kl.) ir Almantas Palubinskis (4 kl.) Karaliaus Mindaugo mokyklos mokiniai, Baltimorė. Audra Silionaitė (6 kl.)

ir Žara Kisieliūtė (5 kl.), Maironio mokykla Lemont. Audra Nakaitė, Paula Ušackaitė, Vytautas Skripkauskas, Marija ir Kristina Laukaitytės (5 kl.) Kristijono Donelaičio mokykla, Washington, DC. Saulius Jackevičius, Rokas Šimkonis, Agnė Gorys, Greta Karvelytė, Eglė Dauksaitė (5 kl.) iš Chicago mokyklos. Lina Majorovaitė, Nijolė Pollock, Ernesta Bartuškaitytė, Elena Juodišytė, Alytė Čepulytė, Ramunė Bartuškaitė (8 kl.), Šv. Kazimiero mokykla, Cleveland.

Jaunesnieji (2–3 kl.) mokiniai rašė tema: „Gyvenimo vardas ar pavadinimas“ nuotykis mieste“. Jie parodė savo kūrybingumą, sukurdami pasakėlių apie pasiklydusius ar laikinai prapulusius drambliukus, pelytes, šuniukus, net ir gyvates. Premijos ir pagyrimai buvo skirti: Arvydui Jeruliiui iš Chicago, Aistei Balčiūnaitei iš Martino Mažvydo mokyklos (Minneapolis), Indrui Želvytei ir Dainierai Kairaitis iš Dr. Vinco Kudirkos mokyklos (Elizabeth, New Jersey), Mantui Nariui, Ievai Marcinkevičiūtei, Mantui Kisieliui, Viliui Siczowskiui iš Maironio mokyklos, Lemont, Kristinai Narbutaitei, Arui Kazlauskui, Viliui Vyšniauskui, Giedriui Kerežiui iš Los Angeles Šv. Kazimiero mokyklos ir Andrėjai Pertulytei, Donatui Tukiui, Austėjai Uptaitai, Mariui Anužiui, ir Andriui Gobui iš Žiburio mokyklos, Detroit.

Piešinių konkursui darželio – 3 klasių mokiniai iliustravo eileraščių, vyresnieji piešė lietuvišką pakelės lietuvišką kryžių. Vertintojų sprendimu, premijas ir pagyrimus gavo šie mokiniai (nuo darželio iki 3 klasių): Jūlytė Pacevičiūtė, Gedimino m. (Libertyville); Emilija Kairytė, Saulės m. (Atlanta); Izabelė Rice, Bernardo Brazdionio m. (San Diego); Anna Ošlipaitė, Žiburio m.; Siga Juozelskytė, Tomas Bernotas, Andrius Bernotas, Lukas Narkevičius, Boston m.; Katie Mourzina, Sonata Petravičiūtė, Aleksa Sušinskaitė, Emma Raulinaitytė, Darius Čepulis Šv. Kazimiero m. (Cleveland); Ugnė Žiausytė, Jurgis Savaiko, Evelyn Collins, Juozas Sadonis, Indrė Želvytė, Marija Savaiko, Dr. Vinco Kudirkos m., Ariana Zukaitė, Lana Miller, Giedrius Kerežis, Aras Kazlauskas, Vilius Vyšniauskas, Los Angeles Šv. Kazimiero m., Gabija Trečiokaitė, Brigita Kanclerytė, Monika Keturakytė, Emilija Bagdonaitė, Roberta Zimkutė, Austėja Stanevičiūtė, Indrė Virsinskaitė, Klaudas Vinkleris, Arvydas Jerulis, Chicago m., Brigita Dubauskaitė, Sabyna Sandoval, Simona Urbaitė, Viktoras Balchunas, Agnė Pecholdas, Nerija Čuplinskaitė, Gabia Majus, Ugnė Dinsmanaitė, Maironio m., Lemont. 4–6 kl. mokiniai: Almantas Palubinskis, Karaliaus Mindaugo m., Vaidas ir Paulius Razgaiciai ir Marija Rukšytė, Dr. Vinco Kreves m., Philadelphia; Rimaitė Kubiliūtė, Atgimimo m., New Britain, CT.; Vaiva Lagunavičiūtė, Monika Stanciuskaitė, Algis Marcinkevičius, Maironio m.

Tęsinys kitame „Draugo“ lietuviukų numeryje.

Varputėnų senasis dvaras atsistato

Lietuvio meilė savo gimtinei buvo legendinė. Pasiūmė sunkiausiomis akimirkomis jis meldė Dievą, kad išliktų žemė, troba, medis, dažnai netikėdamas juos kada nors pamatyti. Bet ar galima mylėti žemę ir savo namus, jeigu neliko vaikystės prisiminimų? Jeigu visą gyvenimą gimtinės nematė, jeigu net paklausti buvo pavojinga, o ką jau kalbėti apie galimybę ją aplankyti?

Čia prasideda istorija žmogaus, kuris tą visą išgyveno ir kartais sunkiausiais momentais keikė savo kilmę ir gimtinę. Tai Varputėnų dvaro savininkų sūnaus Antano Griškevičiaus išgyventas gyvenimas ir nuostabus tos istorijos tęsinys.

2002 m. Šiaulių savivaldybė atstatė palikimo teisę Amerikos ir kartu Lietuvos piliečiui Antanui Griškevičiui ir Varputėnų dvarą. Ką tik išleisti Lietuvos laikini įstatymai vertė jį skubiai remontuoti gražintus ukinius pastatus, valyti parką ir miško dalį. Prie likusios neįsistatintos 30 ha žemės ploto (mat, didelė dalis žemės jau buvo išdalinta po 3 ha smulkiesiems ukininkams), teko pripirkti net už 3 km kitos žemės ir sudaryti ūkį

liū. Daug pinigų išleides teisėmams, advokatams, kol įrodė savo igimtą pirmumo teisę tėvų nuosavybei, Antanas pagaliau galėjo pradėti kurti savo ūkį, kaip paminklą savo tėvams ir jo nuostabią močiutei Marijai Hriškevičienei.

Lietuviškoje Enciklopedijoje, 23 tome, yra labai trumpas tik penkių eilučių aprašymas apie Varputėnus. Čia parašyta, kad Varputėnų bažnytkaimis nepriklausomybės metais turėjo 120 gyventojų, veikė pradinė mokykla, įkurtas pavyzdingas dvaro ūkis ir labai sena 1792 m. pastatyta medinė bažnyčia su varpine.

Sausos enciklopedijos žinios niekada negali atspindėti, kiek daug istorijų ir įvykių čia, viename gražiausių Šiaulių krašto kampelyje, yra įvykę. Jau 1590 m. Lietuvos kronikoje minimas šis dvaras, įrašytas į Beržėnų valstijos aktus. Laikui bėgant, keitėsi šeimų kartos, keitėsi istorinės epochos. Šio dvaro šeiminių kronologijos ilgame sąrašė galima rasti grafų Eršovičių, Jelenskių, Burbų ir Hriškevičių pavardes. 1925 m., jau po prel. Mykolo Krupavičiaus (1885 — 1970) įvykdytos žemės reformos, dvaras

dabar sklinda legenda, kad Napoleono armijos karininkas įsimylėjo dvarininkaitę ir norėjo ją vesti. Jos tėvams nesutikus, karininkas grįžo į frontą ir žuvo. Žmonės iki dabar tiki, kad parke vidurnaktį jo vėlė vaidenasi. Dvare buvo įkurta fermentuotųjų sūrų gamyba, kuriai vadovavo iš Šveicarijos pakviestas sūrininkas Niklaus Linder. Paskutiniuosius nepriklausomybės metais dvaras perėjo į Marijos Hriškevičienės sūnaus Vladislavo ir jo žmonos Vandos Laucevičienės — Hriškevičių rankas. Čia jiems gimė dukra Lilija, sūnus Antanas ir Jonas. Visą šią ūkininkavimo ramybę nutraukė baisioji sovietų okupacija. Buvę dvarininkai buvo išvaryti iš savo namų, bet likimas tiesiog stebuklu juos išgelbėjo nuo 1940 m. tremties į Sibirą. Besibaigiant vokiečių okupacijai ir artėjant raudonųjų ordams, Vladislavas ir Vanda Hriškevičiai su dviem vaikais skubiai paliko Varputėnus ir pradėjo tremties pabėgėlių kelius. Lietuvoje likusi senoji Marija Hriškevičienė su anuku Antanuku, tada tik 3 metų, išguita antrą kartą iš savo namų. Juos priglaudė gretimieji Urkūnėnų kaimo ūkininko Barzelio šeima. Kartu prie jų prisiglaudė močiutė Elena Laucevičienė ir akla jos sesuo Konstancija Savickaitė. Šios trys moterys buvo tikrosios Antanuko motinos.

Tris kartus šias moteris ir mažąjį Antanuką sribai vežė į Sibirą, bet, atsitiktinumo dėka, visus tris kartus jų neišvežė. Teta Konstancija išmokė Antanuką visą pradinę mokyklos kursą, jis egzaminus laikė eksternu. Močiutė Marija, pasiūlikusi be pragyvenimo lėšų, jau būdama garbingo amžiaus ir negaudama sovietų pensijos, drauge su Antanuku pynė vantas, vytelių krepšelius, pintines ir tuo užsidirbinę keletą skatikų. O kai ir tų nebelikdavo, ėjo elgetauti abu: senoji dvarininkė ir jos mažasis anukas Antanas. Turbūt likimas iš pat pradžių mokė jį kabintis ir gyvenimą. Lankyti pradinę mokyklą negalėjo — ganė karves pas žmones. Bet šalia buvo dar vienas artimas žmogus. Tai šveicaras sūrininkas Niklaus Linder, po karo spėjęs pasitraukti ir likęs dirbti gretimam Miernasties dvarui ūkvedžiu. Jis trumpam priglaudė Antanuką ir mėgino jį įsūnyti, turėdamas slapta viltį kada nors išvežti vaiką į Šveicariją.

Valstijos pareigūnai, atvykę su sribais, išsivedė Niklausą sušaudyti už tai, kad jis priglaudė dvarininkų vaiką. Bet paskutiniu metu sribai pakeitė savo nuomonę. Gyvenimas Antanui ėjo toliau. Išlaikęs pradinę kursą, jis baigė Biliūniškių septynmetę mokyklą, įstojo į Kauno žemės ūkio technikumą, po to — į Kauno Politechnikos institutą. Besimokant jam dar technikumė, mirė paskutinė iš trijų — močiutė Marija. Antanas, labai skurdęs, pradėjo užsidirbti fotografuodamas, paskui gavo laikiną darbą laboratorijoje. Jis tapo diplomuotu elektriku-inžinieriumi. Dirbdamas mėsos ir pieno ministerijai žinyboje, statė mėsos ir pieno fabrikus įvairiose Sovietų Sąjungos vietovėse. Vedė žmoną Danutę, užaugino du sūnus: Agnį ir Vladą.

Ryšys su tėvais Amerikoje, ilgam nutrukęs, palengva atsistatė, kai sovietai 1972 m. pradėjo daugiau leisti gimines į užsienį. Tėvas Vladislavas laisvose prašydavo aprašyti parko sodinius, kas išlikę, nufotografuoti. Kaip pasakoja pats Antanas, jis, beveik sukanęs dantis, vykdavo į savo tėviškę tik tėvo prašomas. Nemielis buvo nei sodai, nei likę pastatai — per daug mažo vaiko širdis buvo nuskrūdiusi.

Bet gyvenimas ėjo savo keliu. Kaip stebuklas Lietuva tapo laisva. Žmonės palengva ėmė atgauti žemes, tėviškes. Į savo tėviškę Antanas ėmė žiūrėti kitomis akimis — juk čia jo prigimtinė vieta po saule, ir kitos nėra niekur, nors Santa Monica, Calif., jam sekasi labai gerai. Štai tada, perėjęs daugelį jau laisvos tėvynės įstaigų ir advokatų kontorų, po ilgų ir brangių užsitiesusių teismų, atgavęs ir dvaro rūmus, kuriuose norėta padaryti narkomanų ligoninę, — pagaliau jis galėjo pradėti darbus, kurių ilgėjosi visą gyvenimą, bet kurių jam neleidė daryti. Jis sudėjo didžiulės lėšas, pripirkęs žemes, su agronomų pagalba atstatęs pačios žemės gvardą — tokiu laipsniu kolchozai buvo nualinę žemę, jog joje niekas neaugo, net ir žolė. Išvalė parko tvenkinį, aptvarkė dalį parko; iš seno ūkinio pastato atstatė sau vasaros namą, o dvaro rūmų pastatą atremontavo iš išorės, kad jis daugiau netrūnytų. Antanas tikisi, kad išėjęs į pensiją, jis grįš ir pats. Juk tai tėviškė, ir tas žodis iš naujo įgaus į širdį.

Atstatytas Varputėnų dvaro gyvenamasis namas. Jo rūsiuose jau šiemet bus pradėti gaminti sūriai, kurių pavadinimas — „Linder“. Tai šveicaro sūrininko, dirbusio nepriklausomybės metais Varputėnų dvare, pavardė.

Antanas labai džiaugiasi, kad jau dabar suteikė šešiams Varputėnų bedarbiams pastovų darbą. Artimoje ateityje, padidinusi karių bandą iki 150, ir visiškai įrengus sūrinę, suteiks darbą net 15—20 darbininkų.

Bet yra dar kitas rūpestis — tai Varputėnų bažnyčia, Šv. Antano Paduviečio vardu pavadinta. Ši sena bažnyčia su atskirai pastatyta varpine išliko beveik nepaliesta nei karo, nei ugnies, nei kolchozo pirmininko nagų. Šiemet, 2004 m., bažnyčiai sukanke 217 metų. Kaip rašo Varputėnų klebonas R. Jurevičius, per visą tą laikotarpį bažnyčia atlaikė ne tik tuos šimtmečius, bet ir du remontus, kurių

paskutinis vyko prieš 50 metų. Bažnyčios būklė tragiška: reikia skubiai keisti vidines atsparas, pakeisti medinę stogo konstrukciją, suremontuoti varpinės stogą ir jos konstrukcijas, nudažyti sienas. Bažnyčia gali sugriūti bet kuriuo momentu. Šalia bažnyčios yra kapai, kuriuose atgulę senieji Varputėnų, bažnyčios statytojai ir fondatoriai. Kapų metalinės tvorėlės, antkapių kryžiai buvo sulaužyti nuo vėtrų griuvančių senų medžių. Šiuo metu visa tai sutvarkyta. O gelės ant visų šeimos kartų kapų Antano dėka išsiai žydi jau daugiau negu penkis dešimtmečius.

Antanas Griškevičius Varputėnų bažnyčios remontui kuria fondą. Jis pats pirmas įnešdamas 1,000 dol., ypač vidiniams medžio balkiams ir statiniams, kurie yra kritinėje būklėje. Istorinės vertės paminklas be šių darbų gali vieną dieną sugriūti. Lietuvos žemės puošmena visada buvo bažnyčia. Kas gali ir jaučia pareigą išsaugoti šį unikalų statinį, kviečiame prisidėti prie Varputėnų Šv. Antano Paduviečio bažnyčios remonto darbų. Pagalbos čekį rašyti: „Varputėnų bažnyčios fondui“. Čekius siųsti adresu: Antanas Griškevičius, 1020 18th Street#C, Santa Monica, CA 90403.

Regina Gasparonienė

Varputėnų bažnyčia su varpine.

Varputėnų dvaro savininkas Antanas Griškevičius ir prieškarinės Varputėnų sūrinės sūrininko dukrė, Šveicarijos pilietė, Kristin Linder prie Varputėnų bažnyčios paminklinės lentos.

su bent 150 ha, kad yra tik pusė buvusio Varputėnų dvaro. Jis jau pirkto (būsimai 150 karvių bandai) geriausios olandų veislės 30 karvių, kurioms jau naudojamos anksčiau sukurto 40 ha sienaujamos pievos. Antanas atgavo dvaro rūmus, iš kurių išsikėlė 8 klasių mokykla. Šią vasarą šių rūmų rūsiuose bus pradėti gaminti fermentiniai sūriai, kaip ir prieš karą. Visa tai reikalauja ne tik didelės meilės, įtempto darbo, bet ir didelių finansinių ištek-

jų savo pastatų grožiu, žirgynų, gražiai išplanuotų su įvairiais retais medžiais parku ir didžiuliu sodu. Varputėnų dvare lankėsi daug to meto žymių žmonių, dailininkų, aktorių, rašytojų. 1919 m. dailininkas Thorvald Poss, atstogaudamas Varputėnuose, nutapė keletą peizažų, kurių vienas yra Antano išsaugotas iki šių dienų. Čia 1923 m. viešėjo žymus anglų rašytojas Herman Ould ir įkveptas parko grožio, parašė „Sedans of Life“. Dvare iki

PAGERBTI BROLIAI ŠAULIAI KARUŽAI

Šauliai padeda gelės ant poeto Petro Karužos ir gimines kapo.

Romo Eidukevičiaus nuotr.

Ilgametio Los Angeles J. Daimanto šaulių kuopos vado Kazio Karužos dėka, aktyviai bendradarbiaujant Vilkauskio Petro Karužos šaulių kuopa ir krašto muziejus, įsikūręs Pačerių dvaro patalpose. K. Karužos prašymu, muziejaus darbuotojai ir Kovo 11-osios akto signataras Jonas Mačys gegužės 9 d. (Europos diena) surengė

brolių šaulių P. ir K. Karužų pagerbimą. Šv. Mišias Vilkauskio katedroje aukojė kunigas Dainius Gurevičius už Katriutę ir Andrių Karužas, Petrą Karužą, jo dukrelę Petronėlę. Pagerbti ir Jadvyga bei Kazys, šiais metais atšventę vedybų 65-tį. Šv. Mišiose dalyvavo Žaliosios, Kybartų ir Vilkauskio jaunieji

šauliukai. Vilkauskio P. Karužos kuopos šauliai, Marijampolės apskritys šaulių rinktinės vadas Raimundas Mertinkaitis, K. Karužos giminės iš Beržėnų ir Pilviškių — Danutė ir Kostas Mačiai, Rasa Margelienė, Audronė Kalinauskienė, krašto muziejaus darbuotojai, Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos atstovai, vaikų globėja

iš „Carito“ organizacijos A. Digrienė, gydytoja B. Jasulaitytė-Tamaševičienė.

Po Mišių į Vilkauskio parapijos salę susirinkusius Jadvygos ir Kazio Karužų bičiulius bei gimines pasveikino Kovo 11-osios signataras Jonas Mačys, Marijampolės apskritys šaulių vadas R. Mertinkaitis pasidžiaugė jaunųjų šaulių greitą gausumą, palinkėjo sėkmės Petro Karužos kuopos vyrams. „Petras Karuža buvo vienas iš šaulių organizacijos kūrėjų Vilkauskio apskrityje. 1922 metais jis Vilkauskio „Žiburio“ gimnazijoje įkūrė pirmąjį šaulių būrį. Šiam gimnazijos šaulių būriui vadovavo gimnazistai Vytautas Bulvičius, Viktoras Bačinskas, Stasys Šiaučionis, Jonas Savickas, Vincas Potas“, — taip apie šaulių kūrimąsi Vilkauskio kalbėjo R. Mertinkaitis.

Krašto muziejaus direktorius prisiminė Kazio Karužos nuopelnus, globojant šaulius ir krašto muziejų. K. Karuža padėjo atsikuriančiai šaulių sąjungai, materialiai rėmė P. Karužos kuopą, skyrė lėšų Žalio-

sios Vinco Žemaičio mokyklos jaunųjų šaulių uniformoms pasiūti. Vilkauskio krašto muziejui K. Karuža perdavė beveik 6,000 vienietų vertingos muziejinės medžiagos, filatelijos rinkinius, fotonuotraukų, knygų. Krašto muziejuje (Pačerių dvaro rūmai) veikia paroda,

skirta broliams Petriui ir Kaziiui Karužoms.

Po ilgų kalbų ir linkėjimų, prie vaišių stalo susirinkę, J. ir K. Karužų bičiuliai jiems sugiedojė „Ilgiausių metų“. „Carito“ vaikai ir jaunieji šauliukai vaišinosi saldumynais. Kazys Karuža rašė, įteikite nuo ma-

nes vaikams centnerį saldinių, o šaulius ir muziejininkus pavašinkite alumi“.

Smagi popietė, lydimą patriotinių dainų ir linksmybių, tęsėsi iki pavakarių.

Antanas Žilinskas
Vilkauskio krašto
muziejaus direktorius

P. Karužos kuopos šauliai sveikina Vėlinių parko greta katedros Vilkauskio. Romo Eidukevičiaus nuotr.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

PARYŽIUS.

Mažas aktyvumas rinkimuose i Europos Parlamentą yra raginimas prabusti vyriausybės išsiplėtusioje Europos Sąjungoje (ES) ir ženklas, liudijantis apie žmonių nusivylimą šia Vakarų demokratinę valstybių sąjunga, pirmadienį rašo spauda. „Tai žadintuvo skambantis“, vedamajame rašo liberalios pakraipos dienraštis „Rzeczpospolita“, komentuodamas rekordiskai mažą rinkėjų aktyvumą Lenkijoje, kuri kiek daugiau nei prieš mėnesį kartu su dar devyniomis valstybėmis prisijungė prie ES. Remiantis išankstiniais duomenimis, Lenkijoje rinkimuose dalyvavo vos 19.96 proc. tokią teisę turėjusių žmonių. Belgijos spauda vieningai tvirtina, kad abejingumas yra tikrasis šių rinkimų „nugalėtojas“. Dienraštis „Le Soir“ rašo, kad šis balsavimas buvo „pasimatymas su istorija“. „Praleidusi šį pasimatymą, Europa galiausiai neteks viso to magiško, kuris gaubė jos gimimą“. „Europos Parlamentas yra mitas, tik valstybinių delegacijų sambūris“, pareiškė flamandų kalba leidžiamas „De Standaard“. Ispanijos laikraščiai taip pat pabrėžia, kad didžiausią per visą senosios žemyn istoriją rinkimų rezultatai rodo, jog „Europoje nugalėjo abejingumas“. Prancūzijos spaudoje daugiausiai dėmesio skiriama rekordiskai dideliu nebalsavusių rinkėjų skaičiui, kuris siekė 57 proc., bei opozicinės Socialistų partijos, surinkusios 29 proc. balsų, pergalę prieš prezidento Jacques Chirac konservatyvią Sąjungą už liaudies judė-

jimą (UMP), kuri gavo tik 17 procentų. Italijos žiniasklaidoje daugiausiai rašoma apie prastą ministro pirmininko Silvio Berlusconi vadovaujamos partijos „Forza Italia“ pasirodymą rinkimuose, tačiau priduriama, kad opozicija taip pat neturi dėl ko labai džiungauti. Tuo tarpu Didžiojoje Britanijoje pagrindiniai laikraščiai mėgino nuspėti, kokią poveikį turės labai sekmingas priešiškas ES atžvilgiu nusistatęs Jungtinės Karalystės nepriklausomybės partijos (JKNP) pasirodymas rinkimuose. „Jungtinės Karalystės nepriklausomybės partija perrašė rinkimų i Europos Parlamentą metraštį ir dėl to šios valstybės santykių su Europa perspektyvos tapo tokios miglotos, kokios jos nėra buvę per visą leiboristų valdymo laikotarpį“, rašo tvirtus proeuropietiškos nuostatos besilaikantis „The Guardian“. Labiausiai perkamas laikraštis „The Sun“, besilaikantis euroskeptiškos nuostatos, rašo: „Nėra noro tapti dar didesniais europiečiais. Žmonės nenori euro, nenori konstitucijos. Jie paprasčiausiai nori būti britai. Jie nori patys šeiminkauti savo daržė...“

JAV

WASHINGTON, D.C.

Laikinas Irakio prezidentas Ghazi Javara sekmadienį pareiškė neketinantis nugriauti Abu Ghraib kalėjimo, nors tai padaryti siūlo JAV prezidentas George W. Bush. Paklaustas, ar nugriautas kalėjimas, kuriame JAV kariai žemino irakiečių kalinius, televizijai ABC G. Javara atsakė: „Ne. O kam? Juk šio kalėjimo statybai mes išleidome

daugiau negu 100 mln. dolerių“. Jis pripažino, kad šis kalėjimas yra buvusio Irako prezidento Saddam Hussein priespaudos simbolis, bet pažymėjo, jog sunaikinti visus panašius simbolius būtų neprotinga. „Mums reikia kiekvieno dolerio mūsų valstybei atstatyti, o ne griauti“, sakė jis.

ARTIMIEJI RYTAI

BAGHDAD.

Irako sostinėje sekmadienį buvo nušautas tik spėjus iš Baghdad universiteto išeiti irakietis geografijos profesorius Sabri al-Bayati, pranešė liudinininkas ir medikas. Per pastarąsias 24 valandas Baghdad žuvo dar du aukšto rango irakiečiai. Sekmadienį prie savo namų buvo nušautas Irako švietimo ministerijos Kultūrinių ryšių skyriaus vedėjas Kamal Jarrah, o šeštadienį kulka pakirto iš darbovietės išėjusį užsienio reikalų viceministrą Bassam Qubb.

JERUZALĖ.

Izraelio generalinis prokuroras Menachem Mazuz dėl įrodymų trūkumo nusprendė nepateikti premjerui Ariel Sharon kaltinimų kyšininkavimu. Tardytojai teigė, kad verslininkas ir A. Sharon draugas David Appel 1999 metais pasisamdė A. Sharon sūnų Gilad ir moko jį didelių pinigų sumas, kad jis įkalbėtų tėvą padėti jam sudaryti nekilnojamojo turto sandorius. Tarp objektų, dėl kurių vyko derybos, buvo kurortas Graikijos saloje. A. Sharon neigė, kad ėmėsi kokių nors neteisėtų veiksmų. D. Appel taip pat atmetė kaltinimus.

Apkaltos R. Paksui priešininkai ir šalininkai

Atkelta iš 1 psl.

Krikščionių konservatorių socialinė sąjunga.

Ribos taip pat neįveikė i euroskeptikų balsus nusitaikiusios Tautos pažangos partija ir Nacionalinė centro partija.

Daugiausiai Europos parlamento mandatų laimėjusi Darbo partija (DP) kol kas nėra priėmusi galutinio sprendimo, prie kurios EP frakcijos jungsis jos atstovai.

„Galutinio sprendimo, prie kokios frakcijos mes jungsimės, nėra. Tai nusprendime išnagrinę pagrindinių frakcijų programą“, pirmadienį sakė DP pirmininkas, Seimo narys Viktoras Uspaskichas.

Tuo tarpu verslininkas Arūnas Degutis, DP kandidatų sąrašą įrašytas antruoju numeriu, teigė, kad tikriausiai bus jungiamasi prie Europos socialistų frakcijos.

„Mūsų orientacija yra aiški — centro kaire. Europos parlamente mes, ko gero, jungsimės prie Europos socialistų frakci-

jos“, sakė A. Degutis.

Iki šiol Darbo partijos atstovai vengė aiškiai atsakyti, prie kokios EP frakcijos jungtųsi jos atstovai, jeigu laimėtų rinkimus.

Opozicinės konservatyvios Tėvynės sąjungos bei Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų sąjungos atstovai EP ketina jungtis prie konservatorių ir krikščionių demokratų partijas vienijančios Europos liaudies partijos — Europos demokratų (EPP-ED) frakcijos, liberalcentristai — prie Europos liberalų, demokratų ir reformatorių (ELDR) frakcijos.

Preliminariais VRK skaičiais, be Darbo partijos mandatų dalybse turėtų dalyvauti dar penkios partijos — po du mandatų tikriausiai gaus Lietuvos socialdemokratų partija, Tėvynės sąjunga bei Liberalų ir centro sąjunga, po vieną — Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų sąjunga bei Liberalų demokratų partija.

Preliminariais duomenimis,

Lauko pajėgų vadu taps buvęs savanorių vadas

Vilnius, birželio 14 d. (BNS) — Naujojo Lauko (sausumos) pajėgų vadu tikriausiai bus paskirtas šiuo metu studijas JAV baigiantis pulkininkas Arvydas Pocius.

Jam taip pat ketinama suteikti brigados generolo laipsnį.

A. Pocius kandidatūrą vadovauti Lauko pajėgoms pirmadienį aptarė laikinasis prezidentas Artūras Paulauskas ir kadenciją baigiantis kariuomenės vadas generolas majoras Jonas Kronkaitis, pranešė kariuomenės vado atstovė spaudai.

Paskirti naująjį Lauko pajėgų vadą, kuris yra ir kariuomenės vado pavaduotojas, būtinybė iškilio, kai laikinasis prezidentas pateikė Seimui tvirtinti ligšiolinio Lauko pajėgų vado brigados generolo Valdo Tutkaus kandidatūrą i kariuo-

menės vado pareigas.

J. Kronkaitis, sudėjęs daug asmeninių pastangų stiprinant Lietuvos kariuomenę, liepos 1-ąją baigia savo penkerių metų kadenciją.

Anot pranešimo, J. Kronkaitio nuomone, šiuo metu geriausiai visus reikalavimus atitinka buvęs Krašto apsaugos savanorių pajėgų vadas pulkininkas A. Pocius, kuris pernai išvyko studijuoti i JAV Karo kolegiją Pensilvania valstijoje. Birželio 18 d. jis baigs mokslus ir grįš i Lietuvą.

Pagal Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymą Lauko pajėgų (sausumos) vadą krašto apsaugos ministro teikimu skiria Lietuvos prezidentas. Kariuomenės vadas taip pat kalbėjosi ir su krašto apsaugos ministru Linu Linkevičiumi, kuris pritarė

naujamajam 732 vietų Europos Parlamente didžiausia frakcija ir toliau išliks EPP-ED, antrąją vietą bus Socialistų frakcija.

Rinkimus i Europos parlamentą laimėjusi Darbo partija, kaip rodo visuomenės nuomones ir rinkos tyrimų centro „Vil-morus“ atliktos apklausos rezultatai, taip pat laimėtų ir Seimo rinkimus.

Antrąją vietą esanti Lietuvos socialdemokratų partija nuo Darbo partijos atsilieka daugiau negu dvigubai.

Paklausti, už kurią partiją balsuotų, jeigu Seimo rinkimai vyktų kitą sekmadienį, birželį Darbo partiją nurodė 28.1 proc. apklaustųjų — 3.1 proc. punkto daugiau negu gegužę.

Už premjero Algirdo Brazausko vadovaujamą LSDP bir-tuvs socialdemokratų partiją, Tėvynės sąjungą arba 0.8 proc. punkto daugiau nei gegužę.

Padaugėjo trečioje vietoje esančios opozicinės Tėvynės sąjungos rėmėjai — Seimo rinkimuose už ją balsuotų 11.1 proc.

plk. A. Pocius kandidatūrai, kaip tinkamai užimti Lauko pajėgų (sausumos) vado pareigas.

A. Pocius, kuriam dabar 47-eri, gimė Klaipėdoje, 1979 m. baigė Kūno kultūros institutą. Baigus trijų mėnesių sovietų armijos karininkų kursų, jam buvo suteiktas atsargos leitenanto laipsnis.

1990 m. vasario 16 d. A. Pocius viešai atsisakė sovietų armijos karininko priesaikos ir karinio laipsnio, o sausio 11 d. prisiekė Lietuvos Respublikai kaip eilinis savanoris, parlamento gynybas.

1993 m. A.Pociui buvo suteiktas pulkininko leitenanto laipsnis, jis baigė JAV karinių išteklių valdymo kursų Vilniuje.

1994 m. tapo SKAT vadu.

1995 m. baigė NATO gynybos kolegijos kursų Romoje.

Prie pagrindinio Čelano kapinių paminklo po 50 metų susirinko buvę Buriatijos tremtiniai. Kairėje (pritūpusi) Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Aldona Zaliauskaitė-Arefjeva, stovi Irena Balkuvienė ir Petras Sivilis.

ČELANO LIETUVIŲ KAPINĖS BURIATIJOJE

Priminkite, kryžiai pasvire,
Kad išlis čia sesės ir broliai —
Tremtiniai čia — lietuviai numirę
Nespėję sugrįžti namolio.

Bekraštę taigą pasiliko
Čelane, buriatų kalnuos...
Prieš savo jie valią sutiko
Numirti ne savo namuos.

Pavargę jūs, kryžiai, rymokit
Ir saugokit kaulus savų,
Apie Nemuno šalį bylotkit
Ištremtųjų lietuvių vardu.

Atminimui lenkiuosi žemai.
Prie kapų jų ne vieno klūpėjau
Ir meldžiaus, kad nereiktų tiktai
Daugiau pilti tremty kauburėlio.

Grazina Radzivonaitė-Naruševičienė

Kelionė i Buriatiją

2000 m. liepos mėnesį išvykome i vieną 1948 m. gegužės 22 d. lietuvių tremtinių vietą — Buriatiją. Turėjome užduotį aplankyti ir paremti finansškai likusius našlaičius lietuvių tremtinių vaikų ir ligotus neigalius tremtinius. Taip pat pateikti informaciją apie galimybę sugrįžti i Lietuvą ir padėti sugrįžti i tėvynę vieni paliegiusiai senyvai tremtinei.

Buriatijos sostinė Ulan Udė oro uoste mes pasitiko Lietuvių Bendruomenės Buriatijoje pirmininkė 1948 m. tremtinė Aldona Zaliauskaitė-Arefjeva ir buvę tremtiniai tebegyvenantys Buriatijoje — Petras Sivilis (ištremtas iš Panevėžio aps., Daglenų kaimo), Stanislovas Semaška (ištremtas iš Šėtos mst., Kėdainių raj.), Bernardas Razgus (ištremtas iš Plungės rajono), Vorkutos lagerio i Buriatijos tremtinio Antano Matučio sūnus Viktoras Matutis su šeima.

Kadangi Irena Balkuvienė, budama 8 metų, 1948 m.

Buriatijoje praleidusios vaikystę: Nijolė Vaitkevičiūtė (kairėje) ir Irena Balkuvienė.

buvo ištremta kartu su tėveliais i Buriatiją, tai mes užsibrėžėme tikslą aplankyti Čelano tremtinių kapines, kurios yra per 100 km nuo sostinės Ulan Udė.

Reikėjo jas sutvarkyti, atnaujinti pagrindinį kapinių paminklą, surinkti nuvirtusius, sutręšusius kryžius, atstatyti tvora.

Atminimo lenta buvo padaryta Vilniuje ir mes ją išsiuntėme paštu, o mums atvykus, jau buvo padaryta atrama, kurią iškėlėme, pritvirtinę

Tvarkomos Čelano kapinės

DRAUGAS, 2004 m. birželio 15 d., antradienis

7

A + A SOFIJA PLENIENĖ KAZLAUSKAITĖ

Mirė 2004 m. birželio 13 d., sulaukusi 89 metų.

Gyveno Oak Lawn, anksčiau Čikagoje, Marquette Park apylinkėje. Gimė Lietuvoje, Jurbarko. Amerikoje išgyveno 55 metus.

Nuliūdę liko: sūnus Rimvydas su žmona Pamela, sūnus Liucijus su žmona Anna Maria Smaizyte, anūikai Mark, Samantha, Audra su vyru Rickard Loftman ir Tomas su žmona Lisa, proanukė Annabeth „Paisley“ Loftman, svainis Aleksandras Plensys su žmona Gene ir šeima.

Vietoj gelių prašom aukoti Lietuvos Vaikų vilčiai, 2711W. 71st St., Chicago, IL 60629.

A. a. Sofija bus pašarvota antradienį, birželio 15 d. nuo 4 v. p.p. iki 8 v.v. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. (arti Derby Rd.), Lemont, IL.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, birželio 16 d. Prašome visus susirinkti Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje, kur 10 v.r. bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Kviečiame visus artimuosius, gimines ir draugus, dalyvauti laidotuvėse.

Nuliūdę sūnūs bei artimieji

Laidot direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600,
www.petkusfuneralhomes.com

Mielai puseserei

A + A STEFAS MIŠKINIENI

mirus, skaudžios netekties valandoje visą šeimą bei artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Vida ir Gediminas Kaulėnai
Asta ir Vaclovas Kleizos

BALFo 57-to sk. izdininkui

A + A BRONIUI ANDRIUKAIČIUI

mirus, gilią užuojautą reiškiamo žmonai PETREI, dukrai ALDONAI, sūnams JONUI ir BRONIUI, anūkams ir visiems artimiesiems.

BALFo 57-to skyriaus valdyba

atminimo lentą, kad nebūtų pasiekiami ir išniekinti blogų žmonių, nors ir taigos glūdomoje.

Tad liepos mėn. vieną gražų rytą išvykome iš Ulan Udė. Vaziavome žvyrkeliais, kol privažiavome siaurą keliuką, vedantį i Čelaną. Jis išliko toks pat, kaip ir prieš 50 metų — nei paplatėjo, nei pasiaurėjo, ir duobės tose pačiose vietose išlikusios, bet paties Čelano jau nebėra, nėra ir tremtinių barakų.

Ant kalno dešinėje pamatėme tarp aukštų pušų stovinius kryžius. Čia buvo pirmos lietuvių kapinės, netoli už tvoros buvo japonų belaisvių kapinaitės — išlikę mazi kauburėliai. Atvykę pamatėme kraupų vaizdą — lietuvių kapų likučius: sugulę dideli, iš pušų padaryti kryžiai, visus kapų kauburėlius dengia storas Sibiro pušų ir kedrų spygliukų sluoksnis. Išlikęs tik cementinis kapinių paminklas su įrašu:

„Lietuvių tremtinių kapai 1948 — 1957 m.“

Mes esame iš Gintaro

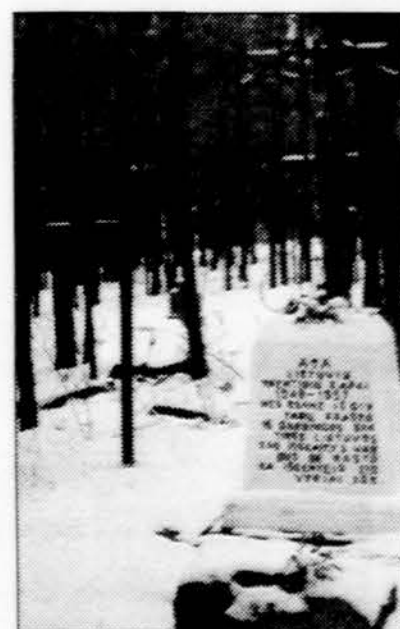
Iš garbingos gimtinės

Kas išskaitys vargus be

Ką iškentėjo Didvyriai

jos?

Darbavomės visą dieną.

Taip atrodo sutvarkytos lietuvių tremtinių kapinaitės Buriatijoje.

Išvalėme kapines, surinkome nuvirtusius kryžius, sutvarkėme kapelius, tvorą. Vyrai iškėlė atramą su atminimo lentą, užbetonavo, aplink paminklą išliejo betono taką.

Visi jautėmes laimingi, atlikę tokią gerą misiją. Dabar tas kapinaites globoja Ulan Udė Lietuvių Bendruomenės nariai.

1941 m. birželio 14 d.

tremtinė

Nijolė Vaitkevičiūtė

1948 m. tremtinė

Irena Balkuvienė

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

GINTARĖS KARALIŪNAITĖS koncertas skelbtas birželio 20 d., PLC, Lemonte, atidėtas kitai datai. Lietuvos vaikų globos būrelis dėkoja planavusiems atvykti į labdaros koncertą parenti vargingai gyvenančius vaikus ir studentus Lietuvoje.

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS East Chicago Indiana apylinkės valdyba maloniai kviečia apylinkės lietuvių į kanklininkų-skudutininkų ansamblio koncertą, vadovė Genė Razumienė. Koncertas įvyks š.m. birželio 26 d., 3 v.p.p. Lake County Indiana Convention & Visitors Bureau, 7770 Corinne Dr. Hammond, IN (prie Kennedy ir Interstate 94). Įėjimas nemokamas. Šiuo metu ten vyksta paroda, pavadinta „Cultural Connections, One Region – Many voices“, kur taip pat dalyvauja lietuviai menininkai. Šeštadieniais auditorijoje vyksta įvairios programos. Paroda veiks iki liepos 11 d. Tel. 219-989-7770.

ČIKAGOS KULTŪROS DEPARTAMENTAS siūlo nemokamas šokių pamokas su gyva muzika Grant Parke, adresu: 601 S. Michigan Ave., Spirit of Music Garden, Grant Park. Nuo birželio 17 d., kiekvieną dieną, pasirodys vis kiti ansambliai, tautinės šokių bei muzikos grupės. Birželio 24 d. nuo 6 iki 7 v.v. vyks lietuvių tautinių šokių pamoka, mokytoja Reda Plurienė, po to koncertuos ansamblis „Sodžius“. Atvykite paklausti muzikos ir pašokti.

LIETUVOS RESPUBLIKOS AMBASADORIUS Vygaudas Ušackas, LR konsulas Čikagoje Arvydas Daunoravičius ir Šarūnas Marčiulionis dalyvaus XII Lietuvių tautinių šokių šventės atidaryme, kuris įvyks birželio 30 d., 12 v.p.p., prie Picasso skulptūros, Daley Plaza. Aikštė yra tarp Dearborn ir Clark gatvių, Čikagos miesto centre. Kviečiame visus dalyvauti.

AUTOBUSAI | XII LIETUVIŲ tautinių šokių šventė, organizuojami Lemonto Socialinių reikalų skyriaus, išvyks iš Pasaulio lietuvių centro liepos 3 d., 12:15 v.p.p. Vietas užsisakyti galima parapijos raštinėje darbo valandomis, tel.: 773-776-600 arba 708-424-8323.

AUTOBUSAI | TAUTINIŲ ŠOKIŲ šventė, organizuojami Lemonto Socialinių reikalų skyriaus, išvyks iš Pasaulio lietuvių centro liepos 3 d., 12:15 v.p.p. Vietas užsisakyti, tel.: 630-968-0184, arba 708-346-0756.

TRAGIŠKOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS, Cicero lietuvių telkinyje įvyks birželio 20 d., sekmadienį, Šv. Antano bažnyčioje. 9 v.r. šv. Mišios, tuoj po Mišių parapijos salėje akademine programa, kurioje kalbės LR generalinis konsulas Čikagoje Arvydas Daunoravičius. Meninė programą atliks Povilas Strolia. Cicero LB valdyba ir ALTO skyrius ragina ir kviečia lietuvių visuomenę gausiai dalyvauti ir nepamiršti savo tautos kankinių.

Šventojo Kazimiero seselių veikla

Švento Kazimiero seselių vienuolynas šiais metais švenčia 400 metų jubiliejų nuo paskelbimo Kazimiero, tuometinio Lietuvos ir Lenkijos valdovo sūnaus šventuoju. Šio šventojo prisiminimui ir jo veiklos iškilimui, seselės suruošė maldingą pamėginimą. Tuo pačiu metu buvo atnašautos iškilmingos šventos Mišios, prašant Dievo, kad savo tarnaitę, Mariją Kaupaitę, šio vienuolyno įkūrėją suteiktų garbę būti paskelbtai palaimintąja, nes ji visą gyvenimą aukojusi Dievui ir Marijos Mergelės garbei ir žmonijos tarnystei. Šį pasaulį palikusi seselė Marija Kaupaitė ir švento Kazimiero seserys nesiekia išaukštinimo sau, bet tik dėl didesnės garbės Dievui, parodyti, kad nusizeminimas, prisirišimas prie Dievo ir tarnystė artimui yra įvertinama žmonių ir Bažnyčios. Tas parodo, kad žmonijai reikia ne vien duonos, bet ir aukštesnių siekių.

Šias iškilmingas šv. Mišias atnašavo du kunigai: kun. Charles Witschorik, priklausęs Švento Kryžiaus draugijai ir kun. Dennis Koopman Pranciškonų ordinui. Jiems talkino diakonas Joseph Panek. Mišių metu giesmės buvo giedamos seselių vienuolių ir Lietuvos Vycių choro narių. Lietuvos Vycių chorui vadovavo muzikė Alma Preišaitienė perėjusi choro vadovavimą iš į pensiją išėjusio Fausto Stroliaus.

Iškilmingumui pabrėžti ir kartu priminti, kad šventas Kazimieras buvo Lietuvos ir Lenkijos karaliaus sūnus, pasiekęs šventumo laipsnį. Švento Kazimiero gyvenimo apybraižas anglų kalba perskaitė Šv.

Prie šv. Kazimiero paminklo. Iš kairės: kun. Dennis Koopman, kun. Charles Witschorik, kun. Rimvydas Adomavičius.

Kazimiero vienuolyno seselė, o lietuvišką vertimą, Marquette

Parko Švenčiausios Mergelės Marijos Gimimo parapijos klebono pavaduotojas kun. Rimvydas Adomavičius. Kun. Rimvydas yra mėgiama asmenybė ir yra kviečiamas į įvairius renginius pabendravimui su tautiečiais.

Šventoms Mišioms pasibaigus ir po supažindinimo dalyvių su šventuoju Kazimieru, visi dalyviai su švento Kazimiero vėliava vyko prie Šventojo paminklo esančio vienuolyno soduose. Po trumpos maldos ir šventą Kazimierą, buvo sukalbėta litanija, parašyta švento Kazimiero garbei anglų ir lietuvių kalba. Litaniją angliskai sukalbėjo kun. Charles Witschorik, o lietuviškąją dalį kalbėjo kun. Rimvydas Adomavičius, jiems pritarė pamaldų dalyviai. Po pamaldų dalyviai buvo pakviesti pasivašinėti ir pabendravimui su seselėmis ir jų

valgyklą, esančią vienuolyno patalpose. Švento Kazimiero seselėms ir vienuolynui vadovauja seselė Immacula Wendt, o padėjėjos pareigas eina seselė Margaret Petcavage. Džiugu, kad seselės iškilmingus pamėginimus įveda ir lietuvių kalba.

Žvelgiant į seselių amžių, turime būti joms dėkingi už suteiktą mokslą mūsų vakams ir jų pasišventimą visam gyvenimui tarnystei Dievui ir pagalbą artimui. Pasaulio žmonijai kreipiant daugiausia dėmesio į materialines gėrybes, nenuostabu, kad mažai asmenų pasirenka dvasinį gyvenimą. Mūsų visų tikinčiųjų pareiga būtų prašyti Dievo, kad atsiųstų Šventąją Dvasią žmonijai, kad atsirastų daugiau asmenų Dievo ir artimo tarnystei.

Antanas Paužolis

Dalis maldininkų vienuolyno ažuolyne gieda šv. Kazimiero litaniją.

Zigmo Degučio nuotr.

Puslapis užsiverčia, prasiveria lanka

„Labai dėkoju už paramą. Be galo sunki finansinė padėtis mano šeimoje. Vyras neturi nuolatinio darbo. Auga šeši vaikai. Aš dirbu troleibuso vairuotoja, bet visus vaikus išlaikyti ir išleisti į mokyklą tiesiog nepajėgiu. Nuo pavasario jau galvoju apie rugsėjį, kaip reikės su-ruošti ir mokyklą. Apie naujus rūbus ar avalynę galime tik pagalvoti. Džiaugiamės, jei kas atiduoda padėvėt. Gyvename dviejų kambarių bute. Todėl be galo džiaugiuosi gavusi jūsų paramą per V. ir dėkoju savo ir savo vaikų vardu“, rašo daugia-vaikės šeimos motina.

„Sunkiai vertiamės. Atlyginimas mažas. Visos pajamos skiriamos mokesčiams, dažnai nelieka pinigų maistui nei vais-tams. Esame dėkingi už suteiktą

auką per M., kurios dėka galėjau įsigyti dukrytei šiuo metu būtiną vaistų“, rašo kita ma-ma.

„Dėkojame Dievui, kad jūs esate, rūpinatės kitais ir nepamištatė mūsų. Dėkoju visų li-gonių ir personalo vardu už ju-sų geras širdis. Budami ne tur-tuoliais vertiname viską ką gau-name, dėkojame už jūsų nuo-vargį pakuojant dėzes, sekant savo misiją daryti gerą kitiems, paklupusiems ir alkaniesiems...“ rašo iš Kauno slaugos ligoninės.

Už gautas siuntas ir eilę metų nedidelės aukas jos labda-rai, Gražina Landsbergienė vi-sada randa laiko pati asmeniškai parašyti padėkos laiška, paaiškinti kokiam tikslui pinigai buvo panaudoti. Ji prisime-na labdaros keliones po Lie-

tuvą „kurių metu aplankyda-vome daugiaaukščių šeimas, na-šlaičius, nuveždavome jiems ne tik užuojautos žodį, bet ir dova-nų“. Už paskutinę auką, Graži-na Landsbergienė nuvežė vai-kus į kalėdinį spektaklį teatre.

Panevėžio kurčiųjų ir nepri-girdinčiųjų mokyklos direktorė Danutė Kriščiūnienė mini „Saulutę“ ir buvusį JAV ambasado-rių John Tefft tarp mokyklos rėmėjų. Simno spec. internati-nės mokyklos direktorė Elena Dainauskienė sako: „Dėkojame už paramą daiktais, kurie mums buvo reikalingi, dėkoja-me už pinigus, kuriuos panaudo-jome vaikų gerovei, dėkojame už nuosirdumą, už bendravimą su mumis per 10 metų“.

„Saulutės“ nupirkti mokyk-liniai autobusėliai padeda nu-

galėti atstumus. Juos „Saulutė“ nupirko Šiluvos mokyklai (per prez. V. Adamkaus referentę Rasą Leonienę), Kybartams (per „Saulutės“ Floridos skyrių, pirm. Birutę Kožienę), Pagynės vaikų globos namams (per JAV Rytinio pakraščio atstovus Robert Duda ir Ginger Hough-ton), bei kun. Linkevičiaus Kal-tinų vaikų ir Senelių namams (su Anglijos lietuvių klu-bu).

„Sausio 13-osios Brolijos“ tarybos pirm. Jadvyga Bie-liauskienė rašo — „Mes didžiai nudžiuginę ir sujaudinti Jūsų pasiūlymuoju vaisiais — dra-bučių labdara. Seniai mes tokios labdaros nematėme. Eilę metų gaudavome labdaros iš Vokietijos, matomai perėjusios per ne vienas rankas, likučius kartu su šiuokšlėmis. Tarp visišku skuduru žmonės raudami su-rasdavo dar galimą nešioti rū-belį ir džiaugdavosi. Tokie mes jau suvargę... Teatlygins Jums Gerasis Dievas milijoną kartų, kaip sakė sesuo Nijolė Sadū-naite“.

Savanorių ir prijuočių deka „Saulutės“, Lietuvos vai-kų globos būrelis veikia jau žengia į dvyliktuosius metus. Be asmenų gavusių tiesioginę paramą, „Saulutė“ yra parė-musi labdarinius darbus ses. A. Pajarskaitės, kun. P. Lin-kevičiaus, mons. V. Kazlauskio, „Vilniaus šeimynos“ (A. Kos-togrizienė), D. Migaliovos (Nej-galijų bendrija), G. Landsber-gienės, kun. R. Ramašausko, kun. J. Varanecko, Šilalės Ca-rito, „Kaimo vaikų fondo“ (R. Švobienė), Trakų internato ir globos namų (V. Steponavičius), Švenčionių int. m-lą (A. Papšienė), ses. D. Dapkunai-tės, kun. A. Budriaus, Alytaus Carito (L. Radauskienė),

Marijos Zabulionienės SOS vai-kai Panevėžyje, Kauno Carito (V. Mikličienė, kun. R. Grigas), Kančėnų pradžios mokyklos, Daivos Pankauskienės Mari-jampolėje, Naujo Daugeliškio vaikų ir senelių namus, Vil-niaus Psichikos ligoninės (Va-saros 5, bei Kalinausko ir Py-limo gatvėse), Pažaislio Šv. Ka-zimiero seselės, Mažeikių Cari-tas (Br. Viesulienė), Aldonos Užcienės, Dijanos Končienės, Šeimyninių globos namų, Mo-tinos ir Vaiko globos namus Vilniuje, Kartų namus Kaune, Klaipėdos daugiaaukščių šeimų bendrija ir t.t.

Lešos renkamos ruošiant „Atviro žodžio“ forumo paskai-tas, koncertus, dalyvaujant mugėse. Tarp kitų, „Saulutės“ labdaros koncertuose yra daly-vavę Raimundas Katilius, Le-onidas Dorfmanas, Vilniaus styginių kvartetas, Virgilijus Noreika, Povilas Jaraminas, Vytautas Juozapaitis, Nijolė Ralytė, Lina Sidabraitė, Ulija Rekašūtė, Neringa Nekrašūtė, Laima Lapkauskaitė, Audronė Gaiziūnienė, Audrė Bud-rytė, Nijolė Martinaitytė, Arvy-das Vasaitis, Robertas Mockus, Nerija Linkevičiūtė, Dariaus Polikaitis ir Ričardo Soko an-sambliai, Virginija Kochans-kytė, Rita Preikšaitė, Melitina Diamandidi, Rimantas Ving-ras, Dalios Gedvilienės vaikų ansamblis „Lakštutė“, Ligijos Tautkuvienės „Meno mokyklė-lės“ šokėjai. Įsimintina popietė buvo su mylimu poetu Bernar-du Brazdžioniu.

Tačiau su birželiu užsiver-čia vienas „Saulutės“ veiklos puslapis. Kasmet „Saulutė“ iš-siūsdavo apie 1,000, o Ramintai Marchertienėi vedant progra-mą net apie 2,000 siuntinių per metus. Prie prisidėdavo ir Floridos skyrius, o JAV Rytinio pakraščio skyrius per 6 metus išsiuntė apie 40 talpintuvų. Tai buvo pasekmė nuosirdaus dau-giamėčio bendradarbiavimo su

Lithuanian Mercy Lift (kurie pasiūlė naudotis jų išrūpintais talpintuvais, o jų persiuntimą apmokėjo amerikiečių labdaros organizacija), bei Pasaulio lie-tuvių centru Lemonte, kur bu-vo suteikta patalpa suaukotų daiktų suvežimui ir pakavimui. „Saulutė“ atsidėkodavo kuli-omiais aukomis ir dalyvavimu jų labdaros renginiuose. Pasku-tinis talpintuvus buvo krauna-mas šeštadienį, birželio 12 d., 8:30 val. ryto PLC žemutinėje mašinų aikštelėje.

Po daugelio metų Lithua-nian Mercy Lift baigia talpintu-vų siuntimo programą. Todėl ši veiklos dalis baigiasi ir „Saulutė“, nes talpintuvų siuntimo kaina didelė, o pinigai geriau bus naudojami tiesioginei vai-ku, šeimų, studentų paramai. Be to, su įstojimu į ES keičiasi ir siuntimo bei maitinimo įsta-tymai.

Tesiasi „Konkreto vaiko“ rėmimo programa, per kurią rė-mėjas aukojantis 240 dol. me-tams gali remti išsirinktą vaiką, gauti vaiko nuotrauką, adresą ir trumpą padėties api-būdinimą. Rėmėjas gali, bet ne

būtina, su vaikų šeima susi-rašinėti, artimiau bendrauti, siūsti dovanėles, aplankyti ir t.t.

Tesime studentams stipen-dijas, remsime netikėtai ir vargą patekusius, paramą vaikų na-meliams, šeimyniniams na-mams, daugiaaukščių šei-loms, dienos centrams, moti-nos ir vaikų krizių centrums. Rudenį planuojama Čikagoje sukviešti vienos dienos pasi-tarimą Čikagos ir apylinkių organizacijų, kurios šelpia vai-kus Lietuvoje.

Būtų smagu padėti tašką, pareikšti, kad projektas užbaig-tas, kad skurstančių Lietuvoje nebėra, kad galime savo širdžių duresles užverti. Deja, dar yra besibeldžiančių ir mūsų sąžinės balsą, kuris neleidžia ramiai atostogauti, prabangiai save lepinti ir nekreipti dėmesio į ty-lų šauksmą begimstančio ne-vilties liūne. Tik kai stengia-mės kitam padėti nešti kryžių, randame gyvenimo prasmę, su-prantame, kad ne be tikslo esame šioje žemėje.

Indrė Tijūnelienė

Pedagoginio lituanistikos instituto studentai atsiveikina su instituto direktore ir lietuvių kalbos mokytoja Milda Šatiene. Iš kairės: Dainius Kunėnas, Nijolė Petrauskaitė, Justina Otruskevičiūtė, mokytoja Milda Šatiene, Vytautas Žukauskaitė ir Austė Barkauskaitė.

Zigmo Degučio nuotrauka.

Tai - Jūsų laikraštis

DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

SKELBIMAI

• **PIGIAUSIA — NE PATIKIMIAUSIA!** Kortelės dažnai nesuveikia. Paskutinės minutės nutrupa. O kaip su bendrove-mis, kurių centrinės net ne JAV ir siūlo „ypatingus įkainius“? Dažniausiai tai prastas internetinio tipo, o ne telefoninis ryšys. Protingas vartotojas renkasi amerikiečių firmą (įst. 1993 m.) LITCOM. Į Lietuvą iš namų ar mobilaus telefono TIK 11,9 ct., o JAV — 4,9 ct. Jokių mėnesinių mokesčių, jokių papildomų ko-dų. Išsklaidę gaunate su savo vietine sąskaita. Registruokites lietuviškai 708-386-0556. Taupykite šiandien su LITCOM! Dėmesio! Įkainis galioja tik naujiems klientams!